

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

František SUCHÝ

NÁBOŽENSKÁ STRUKTURA OBYVATEL JAMAJKY
(SE ZAMĚŘENÍM NA RASTAFARIÁNSTVÍ)

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Miloš FŇUKAL, Ph.D.

Olomouc 2007

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Fakulta: Přírodovědecká

Katedra: Geografie

Školní rok: 2004/05

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

František **SUCHÝ**

obor

Mezinárodní rozvojová studia

Název tématu:

NÁBOŽENSKÁ STRUKTURA OBYVATEL JAMAJKY (SE ZAMĚŘENÍM NA RASTAFARIÁNSTVÍ)

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je charakteristika současné religiózní struktury obyvatelstva Jamajky. Vedle základních údajů o dnešní územní a sociální variabilitě jevu se práce zaměří na komunitu rastafariánů, zdokumentuje jejich historický vývoj, filozofii, životní styl, společenské postavení i jejich vliv na jamajskou kulturu. Samostatná kapitola bude věnována procesu šíření rastafariánství vč. vzniku komunit mimo území Jamajky.

Základní struktura práce:

1. Úvod
2. Cíl práce
3. Metody zpracování
4. Současná náboženská struktura Jamajky a její historický vývoj (se zaměřením na kvantitativní charakteristiky)
5. Základní religiózní znaky rastafariánství
6. Rastafariánská komunita a její vztah k většinové společnosti (v historických souvislostech)
7. Rastafariánské komunity mimo území Jamajky
8. Diskuse a závěr
9. Resumé (v angličtině)
10. Seznam literatury
11. Případné přílohy

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

konkretizace osnovy (říjen 2005), rešerše dostupné literatury, sestavení bibliografie k tématu (listopad 2005), zpracování 4.–5. kapitoly (únor 2006), zpracování 6.–7. kapitoly (duben 2006), formulace závěrů, dokončení a odevzdání práce (květen 2006), tvorba grafických příloh (průběžně).

Rozsah grafických prací: v rozsahu úměrnému zadání

Rozsah průvodní zprávy: základní text do 15 000 slov + BP v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

1. knihy zabývající se tématem rastafariánství, namátkou:

- Barrett, L. 1988. *Rastafarians: Sounds of Cultural Dissonance*. Boston: Beacon Press.
Barrett, L. 1977. *The Rastafarians: The Dreadlocks of Jamaica*. Kingston, Jamaica: Sangster's Book Stores, Ltd.
Cashmore, E. 1984. *The Rastafarians*. London: Minority Rights Group.
Cashmore, E. 1979. *Rastaman: The Rastafarian Movement in England*. London: G. Allen and Unwin.
Chevannes, B. 1998. *Rastafari and Other African-Caribbean Worldviews*. New Jersey: Rutgers University Press.
Chevannes, B. 1994. *Rastafari: Roots and Ideology*. Syracuse: Syracuse University Press.
Clark, P. 1994. *Black Paradise: The Rastafarian Movement*. San Bernadino: Borgo Press.
Hausman, G. 1997. *The Kebra Negast: The Book of Rastafarian Wisdom and Faith From Ethiopia and Jamaica*. New York: St. Martin's Press.
Lewis, W. 1997. *Soul Rebels: The Rastafari*. Illinois: Waveland Press.
Melton, J. 1996. *Encyclopedia of American Religions, 5th Edition*. Detroit: Gale Research.
Morrish, I. 1982. *Obeah, Christ, and Rastaman: Jamaica and its Religion*. Cambridge: James Clarke & Co.
Owens, J. 1979. *Dread: The Rastafarians of Jamaica*. London: Heinemann Press.
Ringenberg, R. 1978. *Rastafarianism, an Expanding Jamaican Cult*. Jamaica: Jamaica Theological Seminary.
Spencer, W. 1999. *Dread Jesus*. London: Society for Promoting Christian Knowledge.

2. internetové stránky věnované problematice, zejména:

<http://www.rasta-man.co.uk/links.htm>
<http://religiousmovements.lib.virginia.edu/nrms/rast.html>
<http://www.rastafari.de/downloads/>

3. obecně geografické práce zaměřené na regionální a kulturní geografii

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: červen 2005

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. květen 2006

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci řešil sám, a že jsem uvedl veškerou použitou literaturu.

Loučeň, 14. května 2007

.....

Podpis

Zvláštní poděkování patří panu Miloši Fňukalovi za odbornou pomoc při tvorbě bakalářské práce.

Obsah	str. 6
1. Úvod	str. 8
2. Cíl práce	str. 9
3. Metody zpracování	str. 10
4. Náboženská struktura Jamajky	str. 11
4.1 Anglikánská církev	str. 16
4.2 Bratrská jednota baptistů	str. 18
4.3 Letniční církve	str. 21
4.3.1 Evangelická církev metodistická	str. 22
4.3.2 Pentekostalismus	str. 26
4.3.3 Boží církve	str. 28
4.3.1 Boží církev prorocství	str. 29
4.4 Církev adventistů sedmého dne	str. 32
5. Základní religiózní znaky rastafariánství	str. 36
5.1 Doktrína	str. 38
5.1.1 Afrocentrismus	str. 39
5.1.2 Haile Selassie I.	str. 39
5.1.3 Bible a rastafariánství	str. 40
5.1.4 Repatriace a rasa	str. 41
5.1.5 Církev a nejsvětější trojice	str. 42
5.1.6 Fyzická nesmrtelnost	str. 43
5.1.7 Reggae hudba	str. 43
5.2 Rastafariánské symboly	str. 44
5.2.1 Ital způsob života	str. 44
5.2.1.1 Dredy	str. 45
5.2.1.2 Marihuana	str. 45
5.2.1.3 Ital stravování	str. 46
5.2.2 Další rastafariánské symboly	str. 47
5.2.2.1 Davidova hvězda	str. 47
5.2.2.2 Dobývající lev a beránek	str. 47
5.2.2.3 Originální rastafariánská vlajka	str. 47
5.2.2.4 Současná rastafariánská vlajka	str. 47
5.3 Život rastafariánů podle rastafariánské doktríny	str. 48
5.4 Klíčové prvky víry rastafariánství	str. 51
5.4.1 Babylon	str. 51
5.4.2 I and I	str. 51
5.4.3 Jah	str. 51
5.4.4 Sión	str. 52
5.4.5 One love	str. 52
5.5 Důležité publikace v rastafariánské teologii	str. 53
5.5.1 Holy Piby	str. 53
5.5.2 King James's Bible	str. 53
5.5.3 The Royal Parchment Scroll of Black Supremacy	str. 53
5.5.4 The Promised Key	str. 54
5.5.5 Kebra Negast	str. 54
5.6 Rastafariánské svátky	str. 55
5.7 Rastafariánství a Etiopská ortodoxní církev	str. 56
6. Rastafariánská komunita a její vztah k většinové společnosti v historických souvislostech	str. 57
6.1 Počátky hnutí (30. a 40. léta 20. století)	str. 57

6.2 Historie rastafariánství (50. - 70. léta)	str. 59
6.3 Rastafariánství a současnost	str. 62
6.3.1 Rastafariánství jako organizace	str. 63
6.3.2 Rastafariánské domy (organizace)	str. 64
6.3.2.1 <i>Bobo Shanti</i>	str. 64
6.3.2.2 <i>Nyahbinghi</i>	str. 65
6.3.2.3 <i>Twelve Tribes od Israel (Dvanáct kmenů Izraele)</i>	str. 66
7. Rastafariánské komunity mimo území Jamajky	str. 68
7.1 <i>Shashamane aneb návrat do země zaslíbené</i>	str. 69
7.2 <i>Rastafariánská komunita v České republice</i>	str. 70
8. Závěr	str. 71
9. Resumé (v angličtině)	str. 73
10. Seznam literatury	str. 74
11. Přílohy	str. 78

1. Úvod

Zadaná bakalářská práce se zabývá náboženskou strukturou Jamajky. Zvláštní zaměření práce je věnováno popisu religiózních a tradičních zvyků rastafariánství jako jednoho z náboženství na Jamajce, které se odsud šířilo do celého světa. Jamajka je jednou ze zemí světa, která prošla během staletích koloniální správou pod vlivem Velké Británie, jež má na náboženské struktuře vnímatelný otisk. Pozornost je tudíž věnována převážně protestantským církvím, které na ostrově uprostřed Karibského moře převažují.

2. Cíl práce

Cílem bakalářské práce je charakteristika současné religiózní struktury obyvatelstva Jamajky. Vedle základních údajů o dnešní územní a sociální variabilitě jevu se práce zaměří na komunitu rastafariánů, zdokumentuje jejich historický vývoj, filozofii, životní styl, společenské postavení i jejich vliv na jamajskou kulturu. Samostatná kapitola bude věnována procesu šíření rastafariánství včetně vzniku komunit mimo území Jamajky.

3. Metody zpracování

Hlavní metodou zpracování bakalářské práce bylo studium odborné literatury vztahující se k tématu.

V první části, zaměřené na náboženskou strukturu Jamajky, jsem především vycházel ze statistických údajů Sčítání lidu na Jamajce a publikace Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion, kde jsou zachyceny výsledky sčítání lidu. Na tuto publikaci se rovněž váží tabulkové přílohy pro jednotlivá města.

Při popisu jednotlivých církví jsem použil především dva zdroje - ŠILER Václav: Protestantské církve v České republice: SCHOLAFORUM: Ostrava 1997 a FILIPI Pavel: Křesťanstvo – Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví: Centrum pro studium demokracie a kultury: Brno 2001.

Ve druhé části, zaměřené na rastafariánství, byly hlavními dokumenty dokumenty z relevantních internetových stránek, zvláště z důvodu špatné dostupnosti bibliografie týkající se rastafariánství. Kapitoly týkající se rastafariánů jsou tedy rešerší dostupných internetových, převážně cizojazyčných, stránek.

Následně jsem se zaměřil na komparaci získaných dat a pokusil jsem se podrobně nastínit náboženskou strukturu obyvatel Jamajky.

4. Náboženská struktura Jamajky

Jamajka měla v roce 2001 podle sčítání lidu 2 595 962 obyvatel. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion) Její náboženská struktura je podle tabulky 1 ze sčítání lidu z roku 2001¹ velmi pestrá. Žádné z uvedených náboženství nijak nepřevyšuje ostatní.

V otázce 1.5 při Sčítání lidu v roce 2001 na Jamajce byla věta: *What is your/.....'s religious affiliation or denomination?* (Jaké je vaše náboženské přidružení nebo vyznání?) V možnostech odpovědí byly tyto církve a směry: Anglikánská církev, Baptismus, Bratři, Boží církev na Jamajce, Boží církev prococtví, Svědci Jehovovi, Židovství, Metodismus, Moravská církev, Novozákonní Boží církev, zbylé Boží církve, Pentekostalismus, Římský katolicismus, Adventisté sedmého dne, United Church, Baha'í, Hinduismus, Islám, Rastafariánství, ostatní směry náboženství, bez vyznání, neurčité vyznání. Výsledky sčítání lidu dopadly tak, jak popisují *tabulky 1 a 2* a níže uvedený text.

Pokud by existovaly společné Boží církve², jednalo by se o dominantní jamajskou církev, jelikož však tato Boží církev je rozdělena uvnitř ještě na Boží církev prococtví, Boží církev na Jamajce a Novozákonní Boží církev a ve sčítání uvedené jako ostatní Boží církve, o dominantní církvi nemůže být řeč. Podle přesných čísel ze sčítání mají největší zastoupení v jamajské populaci Adventisté sedmého dne s 281 535 příslušníky (10,84 %). Jsou následováni pentekostalisty (pentakostalisty) s 247 452 stoupenci (9,53 %) a věřícími v jednotlivých odnožích Boží církve. Pokud se jedná o samostatnou církev, tak třetí nejvíce zastoupenou náboženskou skupinou jsou baptisté s 188 770 stoupenci (7,27 %). Sledovaní stoupenci rastafariánů mají na Jamajce zastoupení v počtu 24 020 věřících³. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

Co se týče procentuelního vyjádření, nejpočetnější církev – Adventisté sedmého dne – zaujímá 10,84 % populace Jamajky, je následována pentekostalisty s 9,53 % a zástupci ostatních Božích církví – 8,31 %. Baptisté mají zastoupení v 7,27 %, sledovaní

¹ viz Tabulka 1, str. 14

² Do roku 1923 tomu tak bylo.

³ Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion

rastafariáni pouze v 0,93 %. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

Území Jamajky je rozděleno na čtrnáct administrativních jednotek⁴, které jsou, co se týče náboženské struktury, popsány v přílohách. V tabulkách je obyvatelstvo jednotlivých náboženství rozděleno jednak na muže a na ženy, přičemž je uveden jejich počet, hlásící se k různým náboženstvím, a jednak podle věku na čtrnáct věkových skupin⁵. Zastoupení jednotlivých náboženství je uvedeno i v mapových přílohách v podobě koláčových grafů.

Z uvedených dat je zřejmé, že ženy se více hlásí k vyznání než muži. Velké množství - 357 637 – mužů se oproti ženám, u kterých je to pouze 186 265 obyvatelek, nehlásí k žádnému vyznání. Proto je ve většině případů rozdíl mezi muži a ženami v počtu věřících větší ve prospěch žen. Snad jen pouze u sledovaného rastafariánství je tato situace opačná. Příčiny tohoto ojedinělého jevu lze vidět v přístupu rastafariánů k ženám. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

V *tabulkách 1 a 2* lze zároveň vysledovat i menší množství žen nehlásících se žádnému vyznání - 186 265 obyvatelek (2001), což je v porovnání s muži - 357 637 obyvatel (2001), téměř dvakrát menší počet. V roce 2001 bylo na území Jamajky 543 902 obyvatel bez vyznání, což představovalo 20,95 % všech obyvatel, u mužské populace je toto procento vyšší než u žen (28,04 % resp. 14,11 %).

⁴ Kingston, St. Andrew, St. Thomas, St. Mary, Portland, St. Ann, Trelawny, St. James, Hanover, Westmoreland, St. Elizabeth, Manchester, Clarendon a St. Catherine

⁵ Pod 10 let, 10-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74 a více než 75 let

Tabulka 1: Jamajská populace podle pohlaví a náboženské příslušnosti/vyznání a církve k roku 2001

Církev a náboženská příslušnost / počet obyvatel	Celkově	Muži	Ženy
Anglikánská církev	93 612	42 693	50 919
Baptisté	188 770	84 460	104 310
Brethren (Bratři)	24 217	10 626	13 591
Boží církev na Jamajce	124 184	52 320	71 863
Boží církev prorocství	113 225	49 734	63 492
Novozákonní Boží církev	163 912	71 158	92 754
Ostatní Boží církve	215 837	93 310	122 527
Svědci Jehovovi	44 203	18 411	25 792
Metodisté	50 024	22 248	27 776
Moravská církev	20 975	9 746	11 228
Pentekostalisté	247 452	105 637	141 815
Rastafariánství	24 020	20 610	3 410
Římští katolíci	67 204	31 248	35 956
Adventisté sedmého dne	281 353	127 318	154 035
United Church	64 154	28 165	35 988
Baha'í	279	146	133
Hinduismus	1 453	825	628
Islám	1 024	676	348
Židovství	357	193	165
Další církve/vyznání	253 652	110 892	142 761
Bez vyznání	543 902	357 637	186 265
Neznámo	72 151	37 617	34 534
Jamajka	2 595 962	1 275 670	1 320 292

Zdroj: Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion

Tabulka 2: Procentuelní vyjádření jamajské populace vzhledem k náboženské příslušnosti/ vyznání k roku 2001

Církev a náboženská příslušnost / procenta v (%)	Celkově	Muži	Ženy
Anglikánská církev	3,61	3,35	3,86
Baptisté	7,27	6,62	7,9
Brethren (Bratři)	0,93	0,83	1,03
Boží církev na Jamajce	4,78	4,1	5,44
Boží církev prorocství	4,36	3,9	4,81
Novozákonní Boží církev	6,31	5,58	7,03
Ostatní Boží církve	8,31	7,31	9,28
Svědci Jehovovi	1,7	1,44	1,95
Metodisti	1,93	1,74	2,1
Moravská církev	0,81	0,76	0,85
Pentekostalisté	9,53	8,28	10,74
Rastafariánství	0,93	1,62	0,26
Římští katolíci	2,59	2,45	2,73
Adventisté sedmého dne	10,84	9,98	11,67
United Church	2,47	2,21	2,73
Baha'í	0,01	0,01	0,01
Hinduismus	0,06	0,06	0,05
Islám	0,04	0,05	0,03
Židovství	0,01	0,02	0,01
Další církve/vyznání	9,77	8,69	10,81
Bez vyznání	20,95	28,04	14,11
Neznámo	2,78	2,95	2,62
Jamajka	100	100	100

Zdroj: Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion (přepočítáno)

V současné době je tedy Jamajka z velké většiny křesťanskou zemí. Dominantní jsou protestantské církve (baptisté, anglikáni, stoupcí Boží církev, pentekostalisté, adventisté, metodisté...), menšinu zauímají římsí katolíci, kteří mají zastoupení především v emigrantech z Číny, Libanonu a Indie, jejichž předci přišli na Jamajku v průběhu 20. století. Na Jamajce je mnoho křesťanských kostelů, dokonce tak mnoho, že Jamajka je údajně první zemí na světě v počtu kostelů na kilometr čtverečný⁶.

⁶ Land and People. Jamaica. [online]. ©2007. [cit. 2007-05-15]. URL: <http://www.answers.com/topic/jamaica>

Černoši na Jamajce byli nábožensky založení lidé. Díky tradicím a zákazu vstoupit do kostelů, hledali černoši uspokojení víry v animistických náboženstvích, přinesených s sebou na Jamajku i na okolní ostrovy. Nemožnost návštěv kostelů, škol a uzavírání svateb mezi afrojamajských obyvatelstvem vytvořila náhled na ně jako na hloupé, pověřivé a nemorální lidi.

Afričtí lidé byli vždy známí svou vírou v Boha. Díky němu hledali duševní cestu a víru, pevně věřili v brzký konec útlaku ze strany otrokářů, *de facto* ve zrušení otroctví. V počátečních letech misí na Jamajce se tedy křesťanská víra šířila poměrně rychle.

Vlna emigrantů na Jamajku z Indie a Blízkého Východu přinesla na ostrov stoupence hinduismu a islámu (jejich zastoupení na Jamajce je však marginální – viz tabulka 1 a 2). V současné době je ostrov objektem široce pojaté misionářské činnosti ze strany Církve Ježíše Krista posledních Dnů (mormonů), která slibuje černošskému obyvatelstvu aktivní zapojení do organizace církve.

Někteří autoři upozorňují na fakt, že v posledních letech na Jamajce v kostelech přednášejí agresivní kazatelé, jejichž téměř apokalyptické kázání a orientaci především na USA způsobila socialistická vláda Michaela Manleyho (vládla v letech 1972 – 1980, 1989 – 1992), kterou fundamentalisticky založené křesťanské církve chápaly jako kroky k nastolení komunismu.

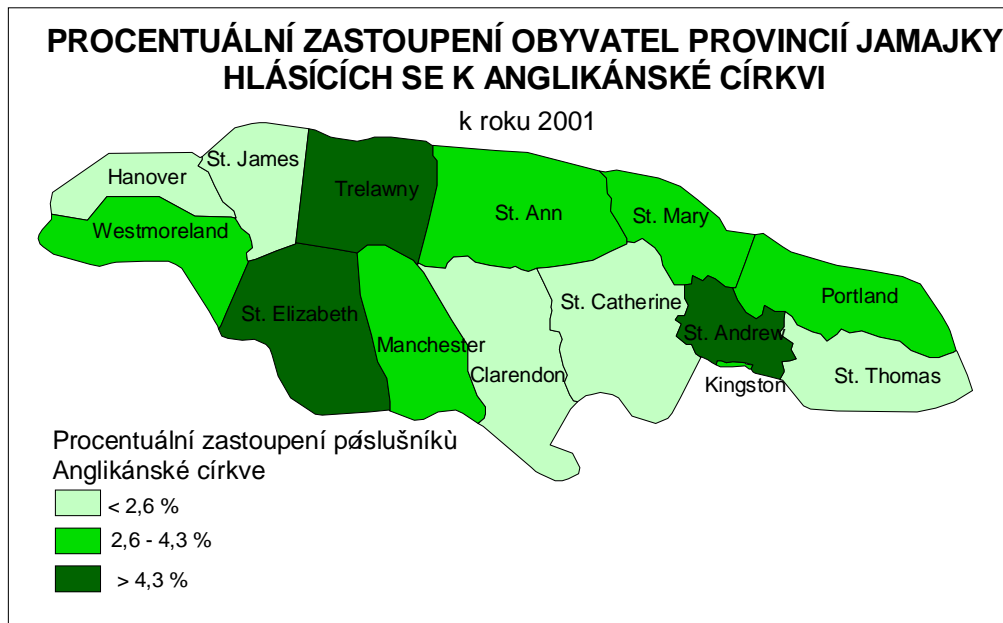
Ve státě se vyskytuje rovněž sekta Obrození Sionu⁷, která chápe sebe samu jako národní církev Jamajky. Sekta věří v Ježíše, Boha a křest, do svého učení ovšem zakomponovala i původní animistická náboženství jamajských obyvatel. Stoupenci věří, že mohou být ovládáni duchem smrti, který může přivodit nemoci, chránit či zabít. Mužští vůdcové se nazývají pastýři, ženští matky. Existuje zde několik odnoží sekty, ale nejznámější jsou tzv. Sionisté⁸, kteří věří v nebeské duchy.

Jednotlivé církve popsané níže jsou vybrány z údajů týkajících se sčítání lidu selektivně. Hlavním kritériem bylo jejich procentuelní zastoupení (baptisté, pentekostalisté, adventisté, stoupenci Božích církví), dále hrál roli jejich historický kontext (anglikáni) a zajímavá uspořádání (metodisté).

⁷ angl. Revival Zion sect

⁸ angl. Zionists

4.1 Anglikánská církev (The Anglican Church)

Obrázek 1: Mapa procentuelního zastoupení obyvatel provincií Jamajky hlásících se k anglikánské církvi k roku 2001 (Zdroj: *Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion*)

Anglikánská církev je mateřskou církví anglikánského společenství církví, která je v Anglii podřízena panovníkově moci.

Anglikánská církev tradičně vidí své počátky v příchodu křesťanství do Anglie (počátky kolem roku 200), avšak skutečně samostatná anglikánská církev vzniká až schizmatem s římskokatolickou církví vyvolaným Jindřichem VIII. roku 1534. Anglikánská církev se sama považuje za účastnici jak reformační, tak katolické tradice. Velmi byla ovlivněna principy protestantské reformace a nepřijímá autoritu římského biskupa, tedy papeže. Zároveň má za to, že stojí v nepřerušené tradici apoštolské všeobecné církve. Praxí je církev bližší římskokatolické církvi než církvím protestantským. Co do teologických postojů je církev poměrně konzervativní.

Historie anglikánské církve na Jamajce se píše od oddělení církve od katolictví, kdy byla jmenována státní církví ze zjevného důvodu. Jamajka byla kolonií Velké Británie a

anglický král hlavou nejenom Jamajky, ale i hlavou anglikánské církve. Následně byla místní církev připojena do sféry diecéze Západní Indie⁹.

Všichni členové anglikánské církve na Jamajce jsou členy Jamajské církevní misionářské společnosti, která operuje i na Kajmanských ostrovech. Je to z toho důvodu, že každý člen křesťanské církve akceptuje následování Ježíše Krista. I z tohoto důvodu se vytvořily uvnitř církve provincie. Jamajští anglikáni jsou součástí Západoindické provincie. Společnost na ostrovech funguje od roku 1861. Specifickými funkcemi organizace jsou: plánování evangelických a učebních misí, uskutečnění trvalého programu evangelického a sociálního dosahu, zaručení šíření literatury určené pro vzdělávání a větší zapojení v části duchovenstva a laiků, umožnění výcviku světského vedení pro misii, zvyšování fondů pro misionářskou práci na Jamajce a v zámoří a hledání možností, kde postavit nová sídla společnosti¹⁰.

Na Jamajce je to církev nikterak dominantní, celkově se k ní hlásí 3,61 % obyvatelstva. Pouze v provinciích Trelawny a St. Elizabeth dosahuje procentuelní zastoupení více než pěti procent (5,09 % resp. 5,59 %). V roce 2001 měla Anglikánská církev na Jamajce 92 612 stoupců. Z toho bylo 42 693 mužů a 50 919 žen. Nejpočetněji byly anglikáni zastoupeny v roce 2001 v provincii St. Andrew přesně 27 083 příslušníky.

Typickým jevem u anglikánské církve je to, že její procentuelní zastoupení roste s rostoucím věkem, v několika provinciích (Manchester, St. Andrew u mužů i žen a St. Elizabeth u žen) je jejich zastoupení ve věkových skupinách 70 – 74 a 75 a více let dominantní skupinou, v provincii St. Andrew dokonce již od věkové skupiny 45 – 49 let u mužů. Tento fakt dokazuje to, že anglikánská církev není pro mladší generace tolik atraktivní a věřící hlásící se k této církvi stárnou. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

⁹ The Jamaica Church Missionary Society: The Anglican Church in Jamaica and Caiman Islands. [online]. 2001. [cit. 2007-03-16]. URL: <http://anglicandiocese.dthost.com/churchm.dti>

¹⁰ The Jamaica Church Missionary Society: The Anglican Church in Jamaica and Caiman Islands. [online]. 2001. [cit. 2007-03-16]. URL: <http://anglicandiocese.dthost.com/churchm.dti>

4.2 Bratrská jednota baptistů¹¹

Bratrská jednota baptistů, zkráceně baptisté, se v dějinách křesťanství projevuje již po mnoho staletí. Baptisté zastávají názor, že křest je znamením uvěření, a proto nemá smysl křtít děti. Křest má následovat za svobodným vyznáním víry svobodného, tedy dospělého, člověka.

Jako svérázná komunita, ačkoliv takové hlasy se ozývaly už v počátcích reformačních církví, se však objevili baptisté teprve v 17. století poprvé na půdě anglikánské církve v Anglii a později i v Americe.

Baptismus se jako samostatný církevní proud brzy ustanovil, jenže na své cestě dějinami narazil na několik překážek, což se projevilo v jeho štěpení (kvůli barvě pleti tak vznikaly černošské baptistické církve). Baptistické církve na území Ameriky byly a jsou početné, lidové církve.

V baptistickém prostředí se vždy dobře dařilo probuzeneckému hnutí a později i charismatickému a letničnímu a také různým entusiastickým a apokalyptickým náladám. Tato hnutí dokázala úspěšně baptismus štěpit, ale na druhou stranu mu tímto dávala mocný misijní zápal, takže se baptismus navzdory vnitřní pestrosti a rozrůzněnosti šířil rychle po světě.

Tam, kde baptisté tvoří velké církve, je baptismus etablovanou součástí veřejného kulturního a společenského života. Pěstují vyspělé teologické myšlení, mají své školství, včetně univerzit, své nemocnice atd. V zemích, kde jejich zastoupení není tak veliké, tvoří spíše „ghetta“ s probuzeneckou atmosférou. Tak se ocitá v těsné blízkosti s ostatními evangelikálními církvemi a je otevřená charismatickému i letničnímu hnutí a biblickému fundamentalismu¹².

Baptisté mají společné s celým světem dvě zásadní věci: společné prostředí k životu a humanismus. Baptisté rovněž vidí pravdu ve víře v evangelia a staví základy církve na Novém zákoně.

Na Jamajku se dostala baptistická víra díky Georgovi Lislemu, prvnímu černošskému baptistovi ve státě Georgia, který se společně s britskou armádou stáhl v roce 1782 na

¹¹ Název pochází od řeckého slova baptisma (ř. βαπτίζεω) = křest, křtít

¹² Šiler, V.: Protestantské církve v České republice. SCHOLAFORUM, Ostrava 1997, s. 28 - 29

Jamajku, kde o rok později zakládá první baptistický kostel na ostrově¹³. Křesťanská víra začala ovlivňovat afrojamajské obyvatelstvo hlouběji na konci 18. století, kdy dva černoští baptističtí kazatelé, kteří byli osvobozeni z otroctví, přišli na Jamajku. George Lisle¹⁴ společně s Mosesem Bakerem vybudovali širokou základnu věřících, Lisle v Kingstonu, Bacon na západě Jamajky. Jejich náboženské obce rychle rostly, načež byli oba dva nuceni požádat o pomoc nově založenou Baptistickou misionářskou společnost¹⁵ v Anglii. V roce 1814 posílá baptistická misionářská společnost v Anglii na Jamajku první misionářskou výpravu, aby asistovala při šíření baptistické víry a ukončení otroctví na tomto ostrově. Baptisté byli znatelně zapojeni do boje pro zrušení otroctví a dodnes jdou pyšní na to, že tři z národních hrdinů byli z hlediska víry baptisty¹⁶. Po osvobození otroků se baptisti podílejí na zakládání „svobodných vesnic¹⁷“ pro nově emancipované obyvatelstvo. Tento akt byl spojen s nákupem obrovských parcel, které byly rozděleny a prodány rodinám či na nich byly vystavěny např. školy či baptistické kostely. V roce 1842 jamajští baptisté zakládají Jamajskou baptistickou misionářskou společnost, která vysílá misionáře dále po karibské oblasti a do Afriky¹⁸. V roce 1849 je zde založena Jamajská baptistická unie (JBU¹⁹), která v současnosti sdružuje 40 tisíc členů asi ve 302 shromážděních²⁰ a tímto patří mezi největší církevní útvary na ostrově. K těmto členům se přidává zhruba dalších deset tisíc, které se sdružují ve více než stovce shromážděních²¹.

Baptisté na Jamajce zajímají 7,27 % obyvatel, jedná se o čtvrté nejvíce zastoupené náboženství na ostrově. Nejvyšší procentuelní zastoupení vykazují provincie Trelawny

¹³ Albert Wardin: Who are the Baptists?: The Caribbean:[online]. 2006. [cit.2006-08-24]. URL: <http://www.bwa-baptist-heritage.org/hst-carb.htm>

¹⁴ více viz People & Events: George Liele. [online]. 1999. [cit. 2006-08-24]. URL: <http://www.pbs.org/wgbh/aia/part2/2p49.html>

¹⁵ více viz Records of the Baptist Missionary Society: Collection 223. [online]. ©poslední revize 6. srpna 2001 [cit. 2006-8-24]. URL: <http://www.wheaton.edu/bgc/archives/GUIDES/223.htm>

¹⁶ Jamajka má sedm národních hrdinů. Jedná se o titul, jež je nejvyšším státním vyznamenáním. Jamaica's National Heroes. [online]. 1999. [cit. 2007-05-03]. URL:

<http://www.jamaicaway.com/Heroes/index.html>
angl. free Villages

¹⁸ Albert Wardin: Who are the Baptists?: The Caribbean:[online]. 2006. [cit.2006-08-24]. URL: <http://www.bwa-baptist-heritage.org/hst-carb.htm>

¹⁹ Jamaica Baptist Union

²⁰ About us. [online]. 2006. [cit. 2006-08-26]. URL: http://www.jbu.org.jm/about_us.htm

²¹ Albert Wardin: Who are the Baptists?: The Caribbean:[online]. 2006. [cit.2006-08-24]. URL: <http://www.bwa-baptist-heritage.org/hst-carb.htm>

(13,4%), St. Ann (10,44%) a St. Thomas (10,12%). Absolutním počtem z provincií je nejbohatší provincií St. Andrew s 32 644 příslušníky, následovaná provincií St. Catherine s 32 165 zastánci. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

U stoupenců baptismu na Jamajce se objevují, podobně jako u anglikánské církve, údaje ze sčítání, z kterých je jasné, že procentuelní zastoupení roste s věkem. V několika provinciích (St. Thomas, St. Ann, Trelawny, St. James, Clarendon a St. Catherine u mužů i žen) ve vyšších věkových skupinách dominují.

4.3 Letniční církve

Historicky lze prokázat vznik letničních hnutí v tzv. „hnutích za posvěcení“ v americkém metodismu poslední třetiny devatenáctého století. Jejich stoupenci, v obavě, že původní radikalita amerického metodismu slábne, položili s novou silou důraz na posvěcení jako zřetelný evidovatelný životní zářez, zásah Ducha svatého. Letniční hnutí je podobné charismatickému hnutí, vzniklo však dříve a oddělilo se od tradičních církví. Charismatictí křesťané přinejmenším v ranných počátcích svého hnutí měli sklon zůstat v církvích, do kterých patřili.

První letniční sbory vznikly na začátku 20. století v USA, převážně mezi barevným obyvatelstvem. Nesporným datem je 9.dubna 1906, kdy ve shromáždění vedeným černošským kazatelem Williamem Seymourem, došlo k události popsané jako „vylití Ducha“, po níž následovaly další v rychlé řadě. Zprávy o nich získaly v krátkém čase ohlas a další skupiny vznikaly téměř současně i na ostatních světadílech. Hnutí se v USA etablovalo ve dvou skupinách – Church of God (Boží církev) a Assemblies of God (Boží shromáždění, nimž se během let přidaly mnohé další. Ve většině případů začaly letniční skupiny svou práci uvnitř stávajících církví a převzaly některé prvky jejich tradic, ale záhy se odloučily a osamostatnily.

Celkový počet členů letničních církví nelze přesně určit vzhledem k jejich neustálému růstu a vzhledem k nezřetelné ohraničenosti vůči církvím ostatním. Letniční církve nemají svou celosvětovou organizaci, avšak počínaje rokem 1947 se konají každé tři roky pravidelné světové organizace.

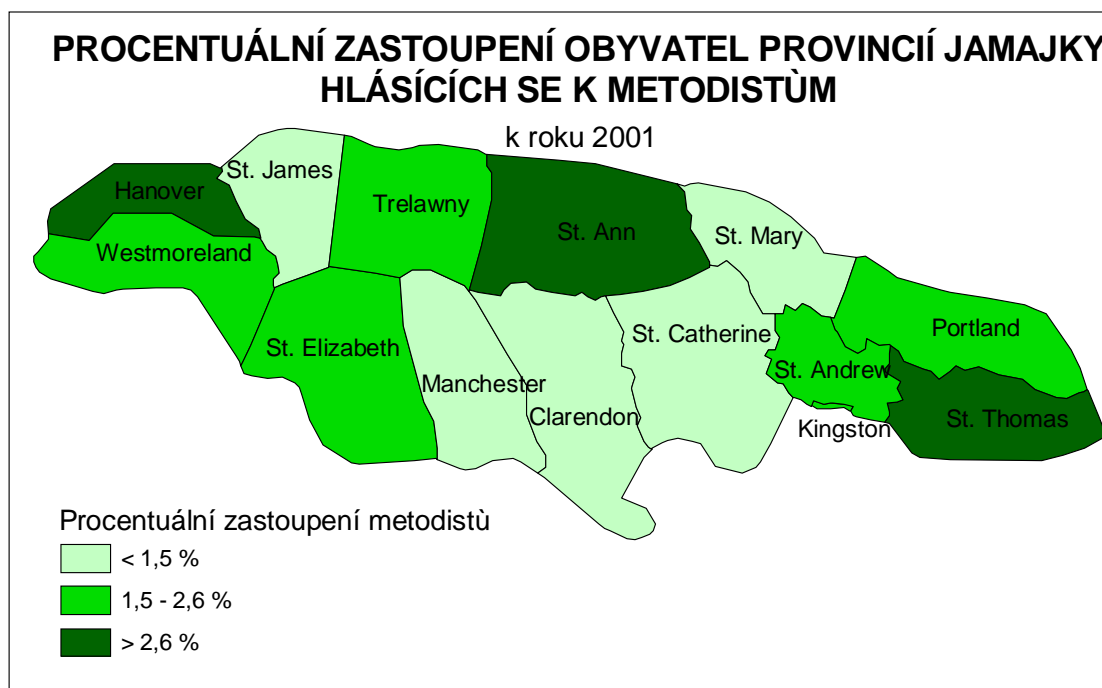
Základní charakteristikou letničních církví je učení, že existují přinejmenším dvě časově a věcně oddělené náboženské zkušenosti – obrácení a „křest v Duchu“ Tato druhá „zkušenost“ se podle názoru většiny letničních církví manifestuje zlostním úkazem „modlitbou v Duchu“ (glossolalií²²), popřípadě jiným spektakulárním úkazem působením Ducha svatého. Kdo prošel touto druhou zkušeností, je vybaven k misijní činnosti týmiž dary milosti (charismaty), které byly přítomny v apoštolské církvi prvních generací.

²² mluvním projevem v nesrozumitelné řeči

Stoupenci letničního hnutí nezpochybňují spasení těch, jež druhou zkušeností neprošli, ti však nejsou způsobilí k misijní službě.

Bible se v těchto hnutích vykládá doslovně bez zřetele k dějinným souvislostem, ovšem ale někdy i selektivně, s pominutím těch míst, které do systému nezapadají. Snaha vykládat doslovně Bibli má důvod v několika námitkách ostatních církví, ve kterých letniční církve nenavazují na onu apoštolskou církev, na kterou by hnutí chtělo navazovat²³.

4.3.1 Evangelická církev metodistická

Obrázek 2: Mapa procentuálního zastoupení obyvatel provincií Jamajky hlásících se k metodistům k roku 2001 (Zdroj: *Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion*)

²³ Filipi, P.: Křesťanstvo – Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví. CDK, Brno 2001

Metodistická církev evangelická odvozuje svůj původ z hnutí, založeného Johnem Wesleyem²⁴ (1703–1791) v Anglii²⁵. Šlo o pietismem²⁶ inspirované probuzenecké hnutí²⁷ v anglikánské církvi, na něž měla nepřímý vliv i Jednota bratrská z německého Herrnhutu²⁸. Hnutí se postupně vydělilo z mateřské církve, a to jak v Anglii, tak v Americe. Název metodismus byl poměrně dlouho míněn hanlivě, protože Wesleyovi přívrženci se pokoušeli probouzet vlažnou víru povrchních křesťanů velmi systematickým způsobem, ale název se nakonec ujal²⁹. Církev oslovovala vždy spíše sociálně slabé a nízko postavené vrstvy společnosti, především ve větších městech. Nové společenství se poměrně rychle šířilo po celém anglosaském světě, později i mimo něj. Proslulo především svou velkoryse koncipovanou celosvětovou distribucí bible³⁰. V roce 1881 vznikl v Londýně metodistický světový svaz (World Methodist Council).

Metodismus nemá zvláštní konfesi³¹. Za základní normu víry a učení se pokládá Písmo svaté, které se musí vykládat s použitím tradice, rozumu a zkušenosti. V praxi se přiklání k anglikanismu (z kterého přijali 29 článků) a kalvinismu, i když se od nich chce okázale odlišit. Velký důraz na osobní obrácení, pokání, hluboký prožitek uvěření a duchovního probuzení přibližuje metodistickou církev k jiným podobným probuzeneckým církvím

²⁴ Více viz John Wesley. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 13. května 2007. [cit. 2006-08-30]. URL : http://en.wikipedia.org/wiki/John_Wesley

²⁵ jeho původním úmyslem bylo pouze vnést nového ducha do anglikánské církve

²⁶ Pietismus reagoval na strnulost protestantské ortodoxní dogmatiky. Klade důraz na praktickou zbožnost; křesťan musí veškerý svůj vnitřní i vnější život vědomě podříditi křesťanským zásadám. Kdo v takovéto jednotě s Bohem a se stejně smýšlejícími stojí, ten je v pietistickém pojmosloví obrácen neboli znovuzrozen.

²⁷ Sto let po pietismu se v evropských i amerických protestantských církvích vzedmula nová vlna probuzené víry a vznícené zbožnosti, nazvaná později *probuzenecké hnutí*.

²⁸ česky Ochranov

²⁹ Odvozeno od metodistického studia Bible a metodického budování osobní zbožnosti

³⁰ Šiler, V.: Protestantské církve v České republice. SCHOLAFORUM, Ostrava 1997, s. 27

³¹ Z lat. slovesa confiteri, »vyznávat«. Má řadu významů:

a) ve spojení »vyznání hříchů« označuje svátost smíření v celé její šíři, čili jak zpytování svědomí, tak vlastní zpověď s vyznáním hříchů včetně vzbuzení lítosti a předsevzetí nehřešit;

b) v užším smyslu označuje pouze jednu z předchozích částí, a to moment, ve kterém zpovídající se člověk vyznává knězi své hříchy;

c) v právním významu znamená veřejné vyznání víry;

d) může označovat jistou formulaci hlavních článků víry, např. pro luterány Augsburské vyznání (1530) a pro francouzské reformované věřící Vyznání z La Rochelle; Helvétská konfese (1536, 1561-62), Česká konfese (1530), Skotská konfese (1560). Vyznáním víry se v dávných dobách církve říkalo také »symboly« (symbola fidei): Vyznání nicejsko-konstantinopolské, Apoštolské vyznání, Athanasiovo vyznání. Uznávají je také církve vzešlé z reformace

e) v přeneseném významu se konfese rozumí také jiná křesťanská vyznání, čili různé církve téhož vyznání, např. luteránská konfese nebo reformované konfese

evangelikálního typu. Metodismus je také vystaven vlivu charismatického nebo letničního hnutí³². V zemích, kde má metodistická církev miliony věřících, se však tato církev chová jako umírněná většinová církev s liberální naukou a širokou účastí na životě moderní společnosti, zejména s významnou diakonickou péčí v oblasti sociální, zdravotní a školské.

Metodistická církev nepotřebuje k uplatňování víry kostely, i když jejich pozoruhodné kostely existují, jsou stavěny většinou s americkou podporou. Církev se spokojí s prostými modlitebnami či shromažďovacími místnostmi. Další zvláštností je kázání pod širým nebem, které povzbuzuje k mravnímu jednání. Takovým způsobem se v mnoha zemích rozvíjí misijní činnost. Otázky dogmatiky mají naproti tomu podřadný význam.

Metodistická církev je církví vyznavačskou, výběrovou. Má dvoustupňové členství – plné a přípravné. Základní jednotkou je farní sbor. Nejvyšším orgánem je potom církevní konference, která volí církevní radu, v jejímž čele stojí superintendent³³. Metodistická církev je episkopální³⁴.

Evangelická církev metodistická je zastoupena ve všech ekumenických grémiích a podílí se na všech ekumenických aktivitách.

Na ostrov Jamajka se metodisté dostali poměrně brzy díky misijní činnosti Thomase Cooka³⁵ a jeho pomocníků roku 1789³⁶. Společnými silami postavili sídlo misie v Hannah Town. Mezi prvními přívrženci hnutí byli zástupci bělochů i černochoů. Zvláště u černošského obyvatelstva se stalo hnutí populárním, jelikož jako vůbec první na Jamajce povolovalo svatby mezi otroky. V roce 1790 bylo sídlo pro malé prostory přemístěno do Kingstonu a přemodelováno na kapli a rezidenci. Tato kaple je známá pod jménem Parade chapel a byla otevřena v roce 1792.

Metodisté v karibské oblasti a střední Americe (MCCA³⁷) jsou rozděleny do osmi oblastí³⁸, které byly ustanoveny v roce 1967³⁹. Vedení bylo umístěno na ostrov Antigua,

³² viz kapitola 4.3

³³ vyšší hodnost evangelického duchovního

³⁴ přijímající autoritu biskupů, podporující správu církve prostřednictvím biskupů

³⁵ Thomas Cook se narodil roku 1747 ve Walesu, promoval na univerzitě v Oxfordu a ve věku 23 let se stal knězem anglikánské církve.

³⁶ T.O.B. Goldson: History. [online]. 2003. [cit. 2006-08-18]. URL:

http://www.jamaicamethodist.org/methodist_history.htm

³⁷ The Methodist Church in the Caribbean and the Americas

kde metodisti poprvé začali pracovat v Karibské oblasti. Jamajští metodisté mají svou vlastní Jamajskou oblast.

Jamajská metodistická oblast

Jamajská metodistická oblast je rozdělena na 27 obvodů, které jsou dále rozděleny na 172 sborů.

Oblastní konference je vládnoucím orgánem této oblasti. Konference se skládá ze všech rad starších v oblasti, členů ze všech obvodů a stejného počtu zástupců z každého obvodu k dorovnání členů rady starších. Konference je řízena oblastním prezidentem, sekretariátem a hospodářem konference.

Víceúčelová komise je exekutivní součástí oblastní konference a vyřizuje zprávy konference na shromážděních, konaných jednou ročně.

Stálá komise oblastní konference vypracovává zprávy pro reprezentativní zasedání konference, v nichž jsou obsaženy informace o počínech obvodních a oblastních organizací, skupin a komisí během předcházejícího roku. Dále potom předkládá doporučení podřízeným subkomisím⁴⁰.

Obvody

Obvodní shromáždění je hlavním orgánem metodistických obvodů, které se schází jednou ročně za účelem rozvoje spolupráce, vzdělání, konzultací, informací a inspirací. Každý obvod je pod dohledem hlavního superintendanta vybraného z rady starších.

Obvodní rada je hlavním exekutivním a koordinačním orgánem každého obvodního shromáždění. Jejím úkolem je dohled nad finančním, duševním a početním stavem sborů daného obvodu a propojení všech organizací a institucí v něm. Schází se pravidelně dvakrát za rok.

³⁸ 1. Bahamská / Turks and Caicos oblast
2. Jamajská oblast
3. Belize / Honduraská oblast
4. Oblast Závětrných ostrovů
5. Guyanská oblast
6. Panama/ Kostarická oblast
7. Haitská oblast
8. Oblast jižního Karibiku

³⁹ Shirley Carby: The Jamaica Methodists District. [online]. 2003. [cit.2006-08-19]. URL: http://www.jamaicamethodist.org/methodist_structure.htm

⁴⁰ tato komise se dělí na 5 subkomisí: Víceúčelová komise (viz nahoře), Zdrojová a rozvojová komise, Komise pro misi evangelismu a růstu církve, Křesťanskovzdělávací komise a Hlavní vzdělávací komise

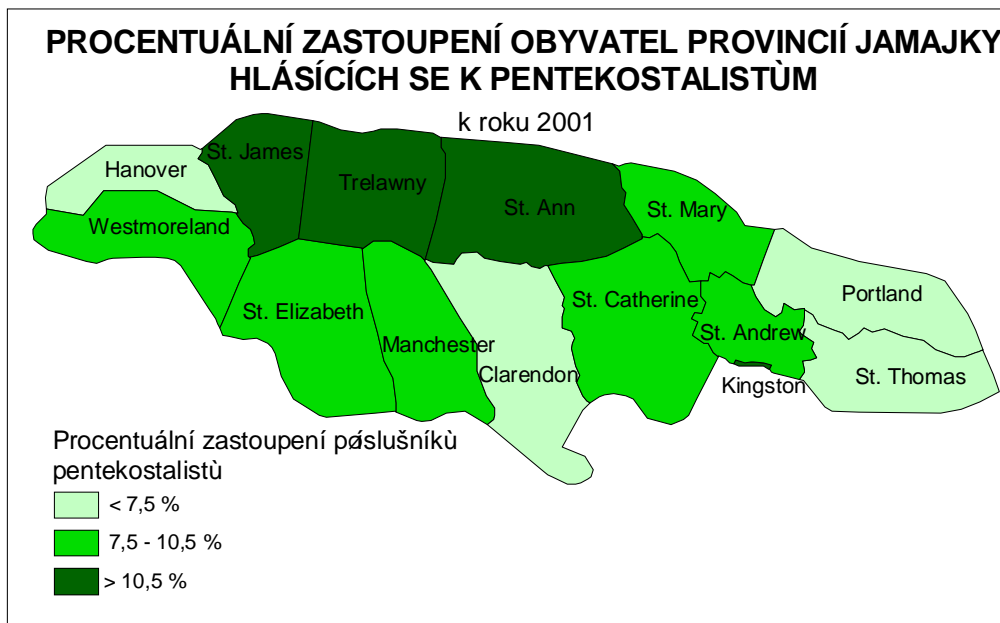
Sbory

Sborové shromáždění je setkání všech uznaných členů sboru, které se shromažďuje jednou za rok. Jeho úkolem je vybírat a vyhodnocovat zprávy, volit vhodné reprezentanty, jmenovat členy do oblastní konference, třídní lídry a ostatní úředníky.

Sborová rada je hlavním orgánem starajícím se o exekutivu a koordinaci uvnitř sboru. Rada se schází dvakrát ročně, a to před zasedáním obvodní rady. Připravuje roční program sboru schválený obvodní radou a sborovým shromážděním.

Co se týče obyvatelstva Jamajky, nejsou stoupenci metodistů nikterak početnou skupinou. Do bakalářské práce byli začleněni především z důvodu propracované struktury, kterou na Jamajce vykazují. Na Jamajce žije k roku 2001 50 024 metodistů, z toho 22 248 mužů a 27 776 žen. Procentuelně se to rovná 1,93 %, u mužů 1,74 % a u žen 2,1 %. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

4.3.2 Pentekostalismus (Pentakostalismus)

Obrázek 3: Mapa procentuelního zastoupení obyvatel provincií Jamajky hlásících se k pentekostalistům k roku 2001 (Zdroj: Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

Pojem pentekostalismus je odvozen od *Pentecost*, řeckého názvu pro židovských týdních slavení, který následuje pátý den po obětování beránka. V tento den Duch Svatý promlouvá v různých jazycích (glossoláliích).

Pentekostalismus (v některých zdrojích pentakostalismus) v rámci evangelického křesťanství zastává zvláštní důraz na přímou osobní zkušenost s Bohem prostřednictvím křtu Duchem Svatým, jak ji ukazuje biblický záznam dne Letnic. Uvěřit v Ježíše může jen ten, který při víře používá vlastní svobodnou mysl.

Pentekostalisté věří, že člověk je spasen tím, že uvěří v Ježíše Krista jako Pána a Spasitele, aby mu mohly být odpuštěné hříchy, a aby mohl být Bohem přijat. Pentekostalisté dále podobně jako většina jiných evangelíků věří, že Bible má definitivní autoritu ve věcech víry. Do své věrouky pentekostalisté začlenili jednak prvky charismatických církví a dále prvky kalvinismu. U tohoto hnutí je vodní křest vnějším znamením obrácení a křest Duchem Svatým je odlišná duchovní zkušenost, kterou by měl přijmout každý, kdo věří v Ježíše. Většina klasických letničních církví, včetně pentekostalistů, věří, že křest Duchem Svatým je vždy doprovázen mluvením v jazycích jako vnějším počátečním důkazem.

Většina hlavních letničních denominací odmítá jakékoliv spojení mezi osobním spasením nebo konverzí a křtem v Duchu Svatém a učí, že křest není nutný ke spasení, ale je Božím darem dostupným pro všechny křesťany bez ohledu na jejich denominační příslušnost.

Teologicky je většina letničních denominací v souladu s evangelikánskou vírou; zejména v tom, že zdůrazňují hodnověrnost Bible a potřebu proměny životů jednotlivců vírou v Ježíše. Letniční se také drží učení o biblické neomylnosti.

Historie pentekostalismu se píše od roku 1867, kdy byl jmenován *The National Meeting Association*. Moderní historie se však píše až od roku 1896, kdy byla poprvé sepsána publikace týkající se pentekostalismu – *Shearer Schoolhouse Revival*. Nevýhodou byla odlehlost původního působiště ve státě Severní Karolína v USA. Pentekostalismus začal výrazněji promlouvat do religiózního života teprve v roce 1901.

kdy Agnes Ozmanová dostala dar mluvit podivným jazykem během duchovní mše. To samozřejmě vzbudilo zájem nejen v USA. Církev se potom rychle šířila i do okolních států a kontinentů. Většina letničních církví odvozuje svůj vznik právě od pentekostalismu, používá pro něj soudobý pojem letniční hnutí. Pentekostalismus se během doby několikrát rozštěpil na několik jiných hnutí a církví, proto byla jeho pozice v historii značně oslabována. I přes tyto tendence se náboženství rychle uchytilo a v posledních letech se těší oblibě zejména v oblastech Severní Ameriky a karibských ostrovech.⁴¹

Jamajka je zemí zaslíbenou pro letniční církve. Co se týká jedinečnosti, je pentekostalismus jedním z hlavních náboženství na ostrově, hlásícím se k tomuto směru. Podle sčítání lidu z roku 2001 je po Božích církvích druhým nejvíce zastoupeným letničním hnutím na Jamajce. V roce 2001 se k pentekostalismu hlásilo 247 452 obyvatel, z toho 105 637 mužů a 141 815 žen. Provinciemi, kde se v absolutních číslech nejvíce pentekostalisté vyskytovali, byli St. Catherine s 47 512 stoupenci a St. Andrew s 45 680 stoupenci. Podle procentuelního vyjádření žije na Jamajce 9,53 % pentekostalistů, nejvíce pak v provinciích St Ann – 16,83 %, v hlavním městě Kingstonu – 12,72 % a v Trelawny – 12,55 % (2001). (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

4.3.3 Boží církev (Church of God)

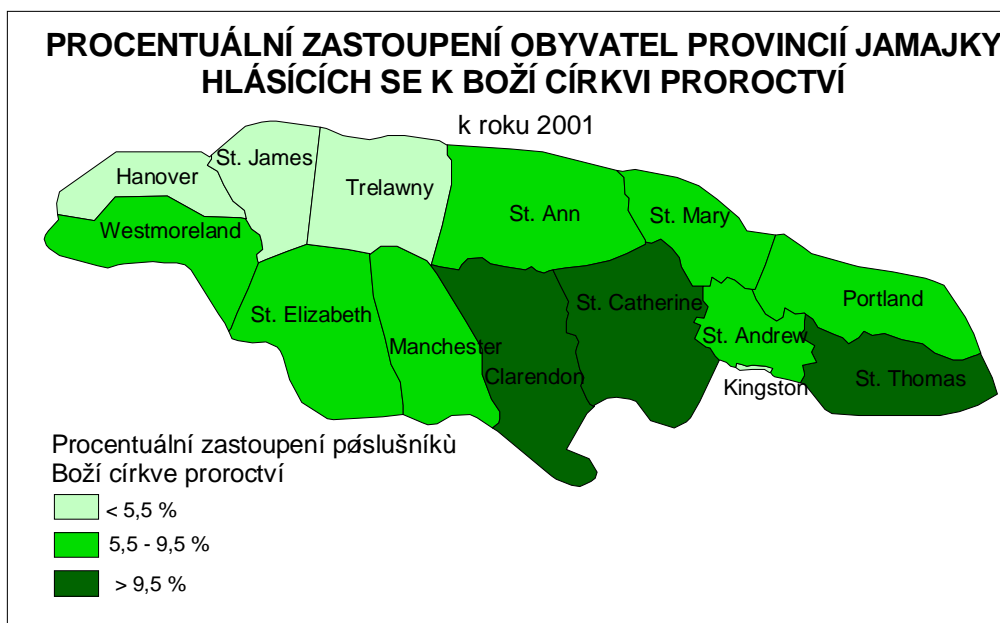
Boží církev byla založena roku 1886. Vznikla na základě znovuoobjevení některých principů v Bibli, nazvaných jako Boží slovo. Církev měla vytvořeny principy na základech víry a praktikování Písma svatého, životní zkušenosti jejich zakladatelů byly biblicky orientované.

Pro Jamajku je Boží církev zásadním náboženstvím. Kdyby se sečetly všechny Boží církve přítomné na ostrově, jednalo by se zcela jednoznačně, podle sčítání lidu z roku 2001, o dominantní církev. Setkáváme se zde ovšem s několika Božími církvemi, z nichž Boží církev prorocství je popsána níže v kapitole 4.3.3.1. V absolutních číslech se jedná o

⁴¹ Pentecostalism. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 14. května 2007. [cit. 2007-05-03]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pentecostalism>

617 158 obyvatel (2001), hlásících se k Boží církvi, což odpovídá 23,77 % (2001). V provincii St. Andrew dokonce počet všech Božích církví dosahuje 123 240 (2001) stoupenců (pro srovnání více než všech obyvatel hlavního města Kingston. Stoupenců v provincii Clarendon je dokonce 39,71 % (2001). Z výše uvedeného lze vyzorovat, že hlavní teologickou silou hýbající věroukou je teologie Boží církve. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

4.3.3.1 Boží církev prorocství (Church of God of Prophecy)

Obrázek 4: Mapa procentuelního zastoupení obyvatel provincií Jamajky hlásících se k Boží církvi prorocství k roku 2001 (Zdroj: Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

Jednou z nejvíce zastoupených skupin náboženství na Jamajce je již zmiňovaná Boží církev. Největší a nejrozsáhlejší význam z oddělených skupin církve zaujímá Boží církev prorocství

Boží církev proroctví je posvátným pentekostalistickým křesťanským vyznáním. Jedná se o jednu z pěti Boží církev, která sídlí v Clevelandu v Tennessee, a která vznikla v roce 1886 z malé skupiny lidí, která se scházela na tzv. *Barney Creek Meeting House* poblíž hranice Tennessee se Severní Karolínou. Původně jednotná církev Boží církev se roku 1923 rozdělila do oněch pěti skupin a nastal problém, která z nich bude používat název Boží církev. Teprve v roce 1953 byl soudem povolen přidat k původnímu názvu přídomek *proroctví*, alespoň v obchodním styku.

V srpnu 1886 Richard Spurling odmítl převládající pohled baptismu na víru. Se sedmi členy zorganizoval tzv. Křesťanskou unii. Tito křesťané věřili ve vlastní svobodu uvnitř této víry a shodli se na interpretaci Nového zákona.

Boží církev proroctví je církví, která tkví plně na Bibli. Jedná se tedy o církev křesťanskou, jejíž členové jsou rekrutováni ze všech náboženských skupin. Církev se opírá o jednotné hledání zobrazení osoby a plnění stanov, stanovených Sborem pověřenců Ježíše Krista na Jamajce a na Kajmanských ostrovech. V obou těchto zemích je dohromady 286 místních shromáždění, roztroušených po celém území Jamajky, ale jen jedna na Kajmanských ostrovech. V každém z 286 shromáždění operuje zhruba 80 členů, kteří se dohodli na členské úmluvě. Ke každému shromáždění navíc patří více než 160 členů, kteří se nezávazně hlásí k církvi.

Církev se po Jamajce relativně rychle šířila. Zapříčiněno je to pravděpodobně tím, že církev zve na svá shromáždění většinu populace, aby provedla sebe prezentaci výhod (mj. biblického učení) vstupu do této církve.

Boží církev proroctví na Jamajce se řadí do celosvětové skupiny věřících, do Mezinárodního úřadu Boží církev proroctví, které je činné ve více než stovce zemí světa.

Sídlem jamajské Boží církev proroctví je Kingston. Roku 1998 biskup církve Clayton N. Martin převzal pravomoci Národního dozorce Jamajky, Kajmanských ostrovů a Guayany. Následně byl potom jmenován hlavou celého shromáždění. Tento biskup tedy převzal kontrolu, duchovní vedení a administrativní nařízení nad téměř třemi sty místními shromáždění a více než 25 000 členy uvnitř nich.

Kvůli administrativní efektivnosti je práce církve rozdělena oblastně do rozlohy krajských úřadů a geograficky do farností jmenovaných národním dozorcem.

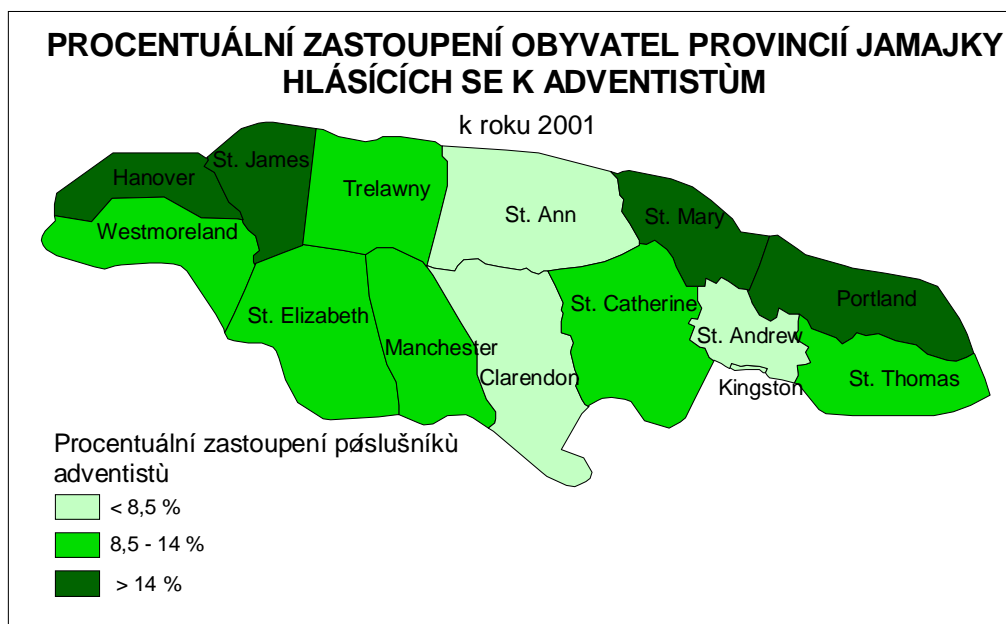
Pro církve jsou hlavními událostmi během roku šestidenní národní sjezd, který se obvykle koná po velikonočním pondělí, třítydenní mládežnický kemp během prázdnin, ministerské konference konané v září, týden ženského soukromí a pořádání dalších seminářů a speciálních událostí.

Boží církve prorocství se považuje za přímého následníka prvotní křesťanské církve založené Ježíšem Kristem⁴².

Jamajka je zemí, kde v absolutních číslech dominuje Boží církve. Jednou jejich součástí byla Boží církve prorocství, které se jako církev na Jamajce daří a s 4,36 % (2001) se stala jednou z nejvíce zastoupených církví na ostrově. Zároveň se jedná o církve, která se relativně rychle rozšiřuje. Nejvyššího procentuelního zastoupení dosáhla Boží církve prorocství v provinciích Manchester (7,35 %) a Clarendon (7,33 %). V absolutních číslech se roku 2001 hlásilo k Boží církvi prorocství 113 225 obyvatel. Nejvíce pak v provinciích St. Catherine – 26 131 obyvatel, a v provincii Clarendon – 17 350 zastánců církve. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

⁴² Church profile. [online]. 2004. [cit. 2007-04-30]. URL: <http://www.cogopjam.org/profile2.htm>

4.4 Církev adventistů sedmého dne

Obrázek 5: Mapa procentuelního zastoupení obyvatel provincií Jamajky hlásících se k adventistům k roku 2001 (Zdroj: *Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion*)

Církev adventistů sedmého dne vychází z učení a ze zásad Bible, kterou považuje za inspirované boží slovo⁴³. Církev vznikla a začala působit v USA na počátku šedesátých let 19. století. V roce 1863, kdy byla církev oficiálně založena, bylo jejím hlavním cílem dodržovat doslovný (dle adventistů ne zcela pochopený) význam biblického desatera, kde dnem odpočinku není neděle, nýbrž sobota, a především příprava na opětovný očekávaný příchod Ježíše Krista na svět. Na základě biblických proroctví církev pochopila, že Bůh ji svěřil úlohu, aby s doposud utajovanými skutečnostmi bible seznámila svět. Do začátku dvacátého století se stačila rozšířit do všech kontinentů a většiny států, kde zakládala sbory, školy a zdravotnická zařízení. Největšího růstu dosáhla církev po druhé světové válce, jak v západních, tak i v rozvojových zemích. V roce 2002 přesáhl počet členů

⁴³ Věřouka církve adventistů sedmého dne. [online]. © 2006. [cit. 2006-05-10]. URL: <http://www.casd.cz/index.php?a=cat.18>

církve dvanáct milionů⁴⁴. V církvi adventistů sedmého dne je obvyklá zastupitelská forma církevní správy. Tato forma organizování považuje za nositele autority veškeré členstvo. Výkonná odpovědnost je svěřena zastupujícím výborům a jejich činovníkům.

Církev má čtyři organizační stupně své správy:

sbor jako organizované společenství jednotlivých věřících

sdržení jako organizované společenství sborů v určitém státě nebo území

unie, která spojuje několik sdržení

generální konference jako největší organizační jednotka, která sjednocuje všechny unie na světě, její činnost v jednotlivých celcích zprostředkovávají tzv. divize.

Jamajka a její adventisté sedmého dne spadají pod Interamerickou divizi, Západoindickou unii. Samotná Jamajka je potom rozdělena na několik sdržení – Jamajské centrální sdržení, Jamajské východní a Jamajské západní sdržení a Severojamajskou misii. Každé toto sdržení či misie obsahuje dále několik sborů.

Jamajské centrální sdržení se skládá ze 17 shromáždění a na svých internetových stránkách udává počet členů 58 452 v roce 2004⁴⁵. Toto sdržení bylo založeno roku 1962, přičemž se počet jejich členů přes drobné výkyvy takřka nezměnil⁴⁶.

Jamajské východní sdržení založené roku 1959, vykazuje 16 shromáždění při počtu členů 56 770 v roce 2004⁴⁷, přičemž počet členů je i zde víceméně konstantní⁴⁸.

Jamajské západní sdržení bylo založeno rovněž v roce 1959, počtem členů 59 724 v roce 2004⁴⁹ zaujímá na Jamajce první místo. Jeho členové se sdružují ve čtrnácti shromážděních a na rozdíl od předchozích dvou sdržení, jejich počet mírně narostl⁵⁰.

Nejmladší z jamajských sdržení je Severojamajská misie založená teprve v roce 2003. I se svým počtem 24 766 členů v roce 2004⁵¹ zaujímá v této kategorii poslední místo. Tito

⁴⁴ Historie církve: Církev adventistů sedmého dne. [online]. © 2006. [cit. 2006-05-10]. URL: <http://www.casd.cz/index.php?a=cat.19>

⁴⁵ Adventist Church: Summary. [online]. ©2007. [cit. 2006-05-11]. URL: http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=353675

⁴⁶ tamtéž

⁴⁷ Adventist Church: Summary. [online]. ©2007. [cit. 2006-05-11]. URL: http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=350758

⁴⁸ tamtéž

⁴⁹ Adventist Church: Summary. [online]. ©2007. [cit. 2006-05-11]. URL: http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=355067

⁵⁰ tamtéž

⁵¹ http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=354382

členové jsou sdruženi v jednadvaceti shromážděních. Z dlouhodobého hlediska se trendy počtu členů nedají vysledovat. Při založení této misie počet členů v ostatních sdruženích znatelně klesl.

Adventisté sedmého dne jsou, dle procentuelního pohledu, nejčetnější církví, která se na Jamajce vyskytuje. Jejich procentuelní přínos na ostrově je 281 353 obyvatel (2001). Provinciemi s nejvíce, dle počtu příslušníků, jsou St. Catherine s 48 528 příslušníky a St. Andrew s 43 930 obyvateli. Procentuelně odpovídá tento počet 10,84 % (2001) pro celou Jamajku. Provinciemi s nejvyšším podílem obyvatelstva hlásícím se k adventistům jsou provincie St. James (19,82 %) a Hanover (18,92 %). V dalších devíti provinciích mají adventisté více než 10% zastoupení.

Tabulka 3: Srovnání rastafariánství s křesťanstvím a židovstvím

	Rastafariánství	Křesťanství	Židovství
Hlavní postava	Jeho císařská výsost Haile Selassie I.	Ježíš Kristus	Bůh a Abrahám
Zakladatelé	Joseph Hibbert ⁵² , Leonard Percival Howell ⁵³	Ježíš Kristus	Abrahám
Datum vzniku	1930	30 – 33 n.l.	2000 př.n.l.
Místo vzniku	Jamajka	Blízký Východ	Blízký Východ
Hlavní zdroje	Bible (Starý i Nový zákon, Holy Piby, „The Royal Parchment Scroll of Black Supremacy“)	Bible (Starý i Nový zákon)	zejména Tóra - prvních pět knih Starého zákona
Kdo je Bohem	Haile Selassie je žijícím Bohem a černým mesiášem	Bůh je trojjediný (jeden Bůh ve třech osobách, nikoliv tři osoby)	Bůh je jediný, neviditelný a všudypřítomný
Kdo je Ježíš	Je synem Boha, někteří si myslí, že je prorokem, někteří věří, že Haile Selassie je reinkarnací Krista	Ježíš je druhou osobou Svaté trojice – tzn. syn	Pro některé je Ježíš falešným mesiášem, pro jiné židovským rabínem, někteří tvrdí, že neexistoval
Kdo je Duch svatý	Zosobněný Haile Selassie	Třetí osoba ze Svaté trojice	Boží láska a síla
Spasení	Věří v Haileho Selassieho, následují verzi židovského práva	Spasení se dosáhne pomocí modliteb k Bohu	Modlitby, pokání a dodržování židovského práva
Co se děje po smrti	Rastafariáni věří v to, že Etiopie je rájem, po smrti odchází do nebe, kde se nachází nový ráj	Opětovné vzkříšení ducha u posledního soudu, kdo věří v Ježíše, bude žít navždy s ním	Opětovné vzkříšení ducha pro poslušné, kteří budou žít navždy s Bohem

Zdroj: *Rastafari Comparison to Christianity And Judaism*. [online]. 2003. [cit. 2006-04-15]. URL: http://www.jamaicans.com/culture/rasta/rasta_comparison.shtml

⁵² Více viz Joseph Hibbert. [online]. 2005. [cit. 2006-02-15]. URL: <http://homepage.ntlworld.com/howard.martin/Hibbert.html>

⁵³ Více viz Louis Ea Moyston : Leonard P Howell, universal prophet. [online]. 2002. [cit.2006-01-30]. URL: http://www.jamaicaobserver.com/columns/html/20020222t170000-0500_21712_obs_leonard_p_howell_universal_prophet.asp

5. Základní religi3zn3 znaky rastafariánství

Rastafariánství je nejznámějším náboženstvím v oblasti Karibiku⁵⁴, které ovlivňuje nejenom kulturu, ale i společnost v této oblasti. Rastafariánství neboli rastafariánství božích lidí⁵⁵ (název užívaný na Jamajce) je náboženství, která ve svém smyslu zapadá do soustavy křesťanských proudů, stojící na podobné úrovni jako např. protestantství. Toto zařazení do systému světových náboženství ale není zcela přesné, jelikož tradice a religi3zn3 myšlení inklinuje kromě křesťanství (zejména etiopská ortodoxní církve a protestantství) i k počátkům židovské víry a částečně i k animistickým náboženstvím.

Jedním ze základních religi3zn3ch znaků rastafariánství je uctívání etiopského císaře Haileho Selassieho I., jehož rastafariáni považují za pozemské stvoření rastafariánského boha Jah (název pochází z King James' Bible⁵⁶ jako jiný název pro Boha⁵⁷). Ostatně celý tento proud náboženství je svým jménem odvozen od původního jména Haileho Selassieho před korunovací císařem, jeho původním jménem je Tafari Makonnen, přičemž Rás⁵⁸ je titulem oscilujícím mezi vysokým vojenským důstojníkem a významným šlechticem.

Celé hnutí vzniklo ve 30. letech 20. století právě na ostrově Jamajka (tedy ještě před korunovací Haileho Selassieho císařem), hlavním myslitelem hnutí se stal Marcus Mosiah Garvey⁵⁹ (1887–1940), jamajský publicista, jehož názory vycházely z biblického proroctví. Původně se jeho myšlenky a argumenty týkaly špatného sociálního postavení černošského obyvatelstva, jemuž se snažil umožnit nový náhled na svět pomocí kulturních i politických vizí. Byl to on, kdo údajně prorokoval v roce 1921: „S nadějí

⁵¹ Introduction. [online]. 2004. [cit. 2006-02-20]. URL:

<http://www.jamaicans.com/culture/rasta/introduction.shtml>

⁵⁵ Rastafarian movement. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 11. května 2007.[cit. 2006-01-10]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement

⁵⁶ King James' Bible je verzí současného kompletního znění vydání Bible z r. 1769, které zachycovalo texty přeložené na příkaz krále Jakuba v r. 1604.

⁵⁷ Ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL:<http://www.jamaicans.com/culture/rasta/ganja.shtml>

⁵⁸ V roce 1911 se Makonnen ženil s Wayzaro Etega Menen, dcerou císaře Menelika II., od té doby užívá tento titul.

⁵⁹ Více viz Boj za rasovou rovnoprávnost: Marcus Garvey. [online]. Poslední revize 29. září 2005. [cit. 2006-02-10]. URL: <http://www.metancity.com/336/boj-za-rasovou-rovnopravnost-marcus-garvey/>

hledíme směrem k Africe, kde černý král bude korunován a ten se stane naším vykupitelem.”⁶⁰ Touto větou se tak zařadil na místo proroka pro rastafariánské hnutí, byť se původně setkal s výsměchem a odporem. Jeho proroctví bylo totiž podle rastafariánů naplněno 2. listopadu 1930, kdy na etiopský trůn dosedl císař Haile Selassie I. Proč zrovna on je nasnadě, Etiopie (Habeš) byla v té době jednou ze tří afrických zemí, která nebyla podrobena kolonialismem evropských velmocí (společně s Libérií a Egyptem). Pro Haileho Selassieho I. dále hovoří fakt, že jeho rodokmen sahá až k Menelikovi I., synovi biblického krále Šalamouna a královny ze Sáby. Tímto výrokem Marcus Garvey zahájil postupný zrod nového náboženství, které až později přijalo název rastafariánství, a zároveň dodal impuls nejchudšímu černošskému obyvatelstvu, žijícímu na Jamajce, jak se seberealizovat.

Jeho výzva vrátit se k africkým kulturním kořenům, našla na ostrově silný ohlas, který se časem, zcela nečekaně, rozšířil do celého světa a to nejenom mezi obyvatelstvem pocházejícím z Afriky. Původním cílem Garveyho myšlenek byl návrat, otrokáři zavlčeného afrického obyvatelstva, zpět do Afriky (jednou z jeho hlavních filosofických tezí byla ta, že každý člověk by měl žít tam, kde se narodil, k čemuž krátce po první světové válce zřídil námořní linku mezi Amerikou a Afrikou⁶¹), (paradoxem může být fakt, že dovoz otroků na Jamajku byl zakázán v roce 1807, načež bylo roku 1838 otrokářství zrušeno úplně, takže Jamajka byla relativně liberální zemí). Aby zaujal co nejvyšší počet posluchačů, používal ke své argumentaci přirovnání pocházející z Bible, mnohdy ale v upravené podobě tak, aby povznesla černošské obyvatelstvo a dodala mu sebedůvěru ve vztahu k bělochům.

⁶⁰ Robert Roskind: Rastaman, Babylon, dreadlocks, ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005091302>

⁶¹ Tato linka se jmenovala Black Star Line a byla součástí Black Cross Navigation and Trading Company.

5.1 Doktrína

Nehledě na mírné odchylky u jednotlivých směrů rastafariánství, je vytvořena určitá doktrína, která popisuje náboženské zvyky a kulturní tradice rastafariánů. Vzhledem k tomu, že byla sepsána tak, aby byla dobře srozumitelná i pro negramotné věřící z nejnižších sociálních sfér, není těžké i pro laika jí porozumět, přes drobná úskalí týkající se zejména regionálních odlišností.

Základními prvky této doktríny jsou afrocentrismus, uctívání Haileho Selassieho I., Bible, rasové záležitosti a repatriace, církev a Nejsvětější trojice, fyzická nesmrtelnost a v neposlední řadě i reggae hudba jako hudební interpretace rastafariánské doktríny. Ostatní, již méně významné či často se lišící prvky, budou rovněž popsány níže.

Už z uvedených základních prvků je jasné, že rastafariánství jako hnutí se rapidně odchýlilo od jakýchkoliv známých „standardních“ společenských či náboženských norem. Už pouhý fakt, že se rastafariánství neřídí téměř žádnými striktními pravidly (snad kromě inklinaci ke konceptu Zion⁶² a odmítnutí moderního společenského systému tzv. Babylonu), činí tento náboženský koncept ojedinělým.

5.1.1 Afrocentrismus

Rastafariáni se vidí sami jako přijímatele a následné pokračovatele myšlenek africké kultury, kterou přijali za vlastní, a která jim byla odňata během staletí, kdy byli, jako otroci, dováženi Evropany na Jamajku. K myšlence afrocentrismu vyzýval již Marcus M. Garvey, který nabádal černošské obyvatelstvo, aby vzalo víru do vlastních rukou, a k uctívání všeho, co pochází z Afriky, byť právě to bylo cílem otrokářského uskupení, tyto tradice, co možná nejvíce potlačit⁶³. Proto rastafariáni věří, že je to duše, která nese centrální myšlenku africké kultury, a že ani násilné pokřesťanštění nemusí nutně znamenat utlumení pradávných niterných návyků.

⁶² v některých zdrojích Sion, což je důkazem inklinace k judaismu

⁶³ Rastafarian movement: Afrocentrism. [online]. Poslední revise 11. května 2007. [cit. 2006-01-30]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement#Afrocentrism

Za africké považoval Marcus M. Garvey žít otevřeně v souladu s přírodou. Tato naturální povaha je zřetelně vidět na několika klasických zvycích rastafariánské kultury (dredy, kouření marihuany, tzv. ital stravování...). Těmito zvyky následně jasně odmítají moderní společnost, která dle jejich podání vůbec nechápe důležitý soulad s přírodou, nebere v potaz osobní názor na skutečnost a zaplétá se do smyček nepřiměřené objektivity. Zejména na individualismus je v rastafariánství kladen veliký důraz, každý rastafarián musí najít především odraz víry uvnitř sebe. Důležitým bodem tohoto nazírání sám do sebe, je vlastní pozorování okolního života.

Asi nejmarkantnějším vizuálním obrazem afrocentrismu je rastafariánská identifikace s barvami etiopské státní vlajky – zelenou, zlatou a červenou. Do těchto barev je symbolicky zobrazeno celé hnutí, společně s věrností rastafariánů, kterou cítí k Hailemu Selassiemu I., Etiopii a Africe. Tyto barvy jsou stálou součástí oblečení a různých dekorací. Co jednotlivé barvy znamenají, záleží na interpretaci. Dle rastafariánů znamená červená barva krev mučedníků, zelená představuje vegetaci Afriky a zlatá je symbolem bohatství a prosperity Afriky.⁶⁴

Dalším znakem, který se dá označit za afrocentrický, je zvýšený zájem o původní etiopský jazyk, amharštinu, kterou ostatně užíval Haile Selassie jako jazyk identifikující Afriku. Ovšem pravidelné použití tohoto jazyka není příliš běžné, spíše se dále užívá angličtina či zachovalé domorodé jazyky.

5.1.2 Haile Selassie I.

Rastafariány spojuje uctívání rás Tafari Makonnena, kterému bylo při korunovaci etiopským císařem vybráno jméno Haile Selassie I.⁶⁵ V očích rastafariánů je tento člověk reinkarnovaným Bohem, zvaným Jah⁶⁶, jakýsi černý Mesiáš, který dovede obyvatele světa afrického původu do země zaslíbené, plné rovnoprávnosti a božské

⁶⁴ Na druhou stranu, mnoho etiopských odborníků tvrdí, že barvy pocházejí od starých pověstí, kde pás Panny Marie je duhou, a že červená, zlatá a zelená jsou jejími symboly

⁶⁵ V překladu z amharštiny Síla Svaté Trojice.

⁶⁶ Viz kapitola 5.4.3

spravedlnosti. Haile Selassie I. (Král králů, Pán pánů, Vítězný Lev Judejský⁶⁷) byl 2. listopadu 1930, v souladu s etiopskými tradicemi, jmenován 225. vládcem v nepřetržité linii etiopských panovníků, dosazených biblickým králem Šalamounem a královnou ze Sáby. Tato dynastie byla založena v desátém století před naším letopočtem Menelikem I., synem již zmíněných – krále Šalamouna a královny ze Sáby. I tento fakt je dostatečným argumentem pro rastafariány na božský původ Selassieho.

Hlavní postavou rastafariánství je tedy Bůh, Jah Rastafari, jehož ztělesněním je Haile Selassie I. Haile Selassie se sám k tezi o svém božském původu stavěl odmítavě a byl (etiopským ortodoxním) křesťanem.

Rastafariáni nazývají Selassieho Jah nebo Jah Rastafari a věří ve velkou sílu těchto slov. Sami se nazývají *Rastafari* (vyslovený Rastafáraj – Rasta – Far – I⁶⁸) k vyjádření osobního vztahu každého rastafariána, který má k Selassiemu. Rastafariáni rádi užívají pořadí se jménem Haile Selassie I., s dynastickou římskou číslovkou jedna, označující “První”, úmyslně psanou jako písmeno I⁶⁹ – zase jako názor k vyjádření osobní oddanosti Bohu. Také ho rádi oslovují H.I.M.⁷⁰ - His Imperial Majesty (Jeho Císařská Výsost). Když v roce 1975 Haile Selassie I. umírá, jeho smrt není rastafariány akceptována.

5.1.3 Bible a rastafariánství

Biblí rastafariánů je tzv. Holy Piby⁷¹ (Bible černého člověka) vydaná v roce 1924 (Newark, New Jersey)⁷². Jedná se prakticky o křesťanskou bibli, která byla speciálně upravena, aby byla srozumitelná pro jihoafrické černé dělníky⁷³. Proč se nepoužívá jen klasická bible, má důvod v nedůvěře některých organizací rastafariánů, které podezírají bělošské překladatele z nadřezování bělošské rase. Přisuzování božské podstaty právě

⁶⁷ Oficiální tituly etiopského císaře v angl. *King of Kings, Lord of Lords and Conquering Lion of Judah*

⁶⁸ přibližně to znamená rastové v Jeho blízkosti

⁶⁹ Bez tečky, což znamená Já, v textu bude označováno s tečkou

⁷⁰ V angličtině „ON“

⁷¹ Sepsaná Robertem Athlyi Rogersem, zakladatelem afrocentrických náboženství

⁷² Important Books In Rastafarian Theology. [online]. 2003[cit – 2006-03-16]. URL: http://www.jamaicans.com/culture/rasta/important_books.shtml

⁷³ The Holy Piby. [online]. 2006. [cit. 2006-03-15]. URL: <http://www.sacred-texts.com/af/piby/index.htm> a též kapitola 5.5.1.

Hailemu Selassiemu I. souvisí s několika biblickými proroctvími, podle jednoho z nich se má Kristus po 2000 letech vrátit zpátky na zem, což má být znamením konce světa, kdy Kristus porazí Satana a založí nebeské království. Rastafariáni dále uznávají jako zdroj myšlenek víry etiopský národní epos *Kebrá Negast*⁷⁴.

Oficiální podobou rastafariánství je v podstatě Etiopská ortodoxní církev, tedy církev koptská, která je zároveň nejstarší formou křesťanství, ale zasvěcení lidé, kteří měli tu možnost s rastafariány žít (Robert Roskind) a spolupracovat tvrdí: „Není nejdůležitější, jestli se modlíš ke Kristu, Rastafarimu, Alláhovi nebo Bráhmovi, nejdůležitější je, skrze koho jsi se naučil milovat jednou, univerzální, sjednocující láskou (One Love)“.⁷⁵

5.1.4 Repatriace a rasa

Repatriace, touha po opětovném návratu po téměř 400 letech otroctví, do Afriky patří k základním pravidlům rastafariánské doktríny. Tato skutečnost se promítá i do rastafariánských pověr, kdy jednoho dne vyvolá Haile Selassie soudný den, v který se původní obyvatelé Afriky navrátí k hoře Zion, která je identifikována s Afrikou.

Původní příslušníci rastafariánského hnutí věřili v nadvládu negroidní rasy nad ostatními rasami. Tento názor však byl pouze krátkodobý, neboť ho Haile Selassie odsoudil. V současné době jde rasové nepřátelství u rastafariánů stranou a do popředí vystupují slova jako harmonie a mír. Jedna ze tří hlavních moderních skupin, Dvanáct kmenů Izraele, specificky odsuzuje jakýkoliv druh rasismu a deklaruje, že učení Bible je cestou k duchovní svobodě pro lidi na rasovém i etnickém pozadí.⁷⁶ Rastové tedy odmítají, že jejich víra je protibělošská.

Lidé ze střední třídy, bílí lidé, Asiaté a Indiáni taktéž tvoří menšiny uvnitř hnutí. Tito příznivci rastafariánství většinou neusilují o návrat na Zion, ale snaží se žít v souladu

⁷⁴ Více viz 5.5.5

⁷⁵ Robert Roskind: Rastaman, Babylon, dreadlocks, ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005091302>

⁷⁶ Mansion of Rastafari. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 26. dubna 2007. [cit. 2006-04-23]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Mansions_of_Rastafari

s lidmi a přírodou, a samozřejmě jako všichni rastafariáni, bojují proti Babylonu⁷⁷. Velmi silnou zbraní, kterou se dá proti němu bojovat, je reggae music⁷⁸.

5.1.5 Církev a Nejsvětější trojice

Prvky židovské víry, která se v mnoha směrech promítá do rastafariánské víry, pochází pravděpodobně od přistěhovalců na Jamajku, kteří pracovali na polích farmářů ze Spojených států amerických. Tito farmáři byli totiž často židovského původu.

Křesťanské zvyky a jejich původ pocházejí přímo od evropských otrokářů, kteří násilně prosazovali a nutili černošské otroky konvertovat ke křesťanské víře. Tato je tedy pevně zakořeněna, a byť se v minulosti i současnosti setkává s odporem, tvoří hlavní podstatu rastafariánského hnutí. Lze ovšem pozorovat i nápadné rozdíly v chápání, co vlastně víra je, a jak se projevuje navenek.

Významnými rozdíly jsou tato fakta: Rastafariáni vidí Haileho Selassieho jako Otce i Syna svatého, zatímco rastafariáni sami se považují za součást Ducha svatého, který sídlí v jejich duši. Tímto nepotřebují k uctění Boha pravidelné bohoslužby v kostelech jako běžný křesťan. Respektive vidí vlastní tělo jako kostel či sídlo Boha. Někteří rastafariáni vidí Melchizedeka I.⁷⁹ a Ježíše Krista jako zhmotněnou inkarnaci Haileho Selassieho.

Rastafariánství nemusí ovšem nutně být náboženství. Přestože snad všichni reggae hudebníci jsou silně věřící, ne všichni považují Haile Selassieho I. za vtěleného Boha. Pro některé je Bohem, pro jiné obdobou svatého či prorokem, pro další pouze symbolem černošského vzdoru. Na společném stanovisku se rastové nikdy neshodli, proto se nikdy nepodařilo ustanovit jednotnou rastafariánskou církev.⁸⁰ Díky tomuto faktu je totiž v tomto hnutí dáván velký prostor osobní svobodě a hluboké toleranci. V současnosti se rastafariánství, ve své duchovní podstatě nalézají spíše blíže křesťanství.

⁷⁷ Viz kapitola 5.4.1

⁷⁸ Viz kapitola 5.1.7

⁷⁹ Biblický král, jež byl nazýván „knězem králem“. Jméno v podstatě znamená jednotu v bratrství lidí

⁸⁰ Haile Selassie - král nebo Bůh. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005100101>

5.1.6 Fyzická nesmrtelnost

Dalším z důležitých znaků rastafariánství je víra ve fyzickou nesmrtelnost. Dle této víry duše rastafariánů nikdy neumírá a zůstává trvale v těle. Díky tomuto většina rastafariánů naprosto odmítá nechat se pohřbít, většina je ovšem nakonec pohřbena. Klasickým případem víry ve fyzickou nesmrtelnost může být Bob Marley, který i v posledním stádiu metastázové rakoviny odmítl sepsat závěť, neboť věřil, že tímto by jeho duše nebyla věčná.⁸¹

5.1.7 Reggae hudba

Hudební styl reggae je osobitým vyjádřením rastafariánské doktríny. Nutno ovšem podotknout, že, byť je nejznámějším a nejrozšířenějším hudebním stylem pocházejícím z Jamajky, není zdaleka jediným. Právem lze však tvrdit, že kdyby nebylo jeho, rastafariánské hnutí by zřejmě uniklo pozornosti ve spleť síti náboženství, které dosáhly ve společnosti jen marginálního vlivu.

Reggae hudba vznikla skutečně na Jamajce v prostředí rastafariánů, kteří jsou známí svým citem pro rytmus a zpěv. Jejimi přímými předchůdci byly především ska a rocksteady. Následovníky jsou potom například dub či dancehall. Důležitým faktem je to, že právě reggae se dokázalo šířit po celém světě. Pro religiální znaky rastafariánství je reggae velmi důležité, v jeho textech se autoři často opírají o rastafariánské zvyky, vlastní interpretaci Bible, osobní duševní postoj k Hailemu Selassiemu, Etiopii, Africe apod. Tímto hudebním stylem byl tudíž započat úspěšný export rastafariánství do světa. Velkou zásluhu na tom má člověk, který byl a zřejmě stále je nejznámějším vyznavačem rastafariánského náboženství – Bob Marley.

⁸¹ Rastafarian movement: Physical Immortality. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-02-02]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement#Physical_Immortality

5.2 Rastafariánské symboly

Když se řekne rastafariánství, běžnému člověku se vybaví právě rastafariánské symboly – dredy a marihuana (ganja)... Ty jsou nepochybně spjaty s celým náboženstvím, tudíž se člověk s dredy kouřící cigaretu marihuany automaticky přiřazuje k rastafariánům. Není to tak zcela pravda, protože evropský člověk nosící dredy většinou rastafariánem nebude, spíše podlehl současné módě. Leč původně tyto znaky byly především doménou rastafariánů. Rastafariánské symboly budou níže popsány jako ital způsob života, ke kterému neodmyslitelně patří.

5.2.1 Ital způsob života

Jedním z nejvýznamnějších znaků rastafariánského hnutí je Ital způsob života. Slovo *ital*⁸² je odvozeno od slova *vital* (zdravý, čerstvý, živý, fit). V rastafariánství se užívá pro tento způsob života užívá i termín *livity*, což je anglická zkratka pro *ital living*.

Pojem Ital označuje takový způsob žití, který je pozitivním, zdravým, čistým. Prostřednictvím Ital způsobu života je možné osvobození se a očištění těla i duševna. Dále má být, díky němu, umožněn co nejintenzivnější prožitek božské síly Haileho Selassieho.

Za rastafariánský ideál života lze považovat bezkontaktní samozásobitelské společenství na venkově, které žije v maximálním souladu s přírodou. Rastafariáni se chtějí vrátit k co možná nejpřirozenějšímu, čistému a nezkaženému stavu. Ostatně Selassieho považují za Boha, který, na rozdíl o jiných bohů, vzešel z přírody.⁸³

Mezi ital způsob života patří dredy, marihuana, ital stravování a koncept lidského těla jako „božího domu“.

⁸² Slovo Ital vzniklo principem I and I (viz 5.4.2) opravdu ze slova Vital
⁸³ <http://mrtriska.com/view.php?cislocianku=2006011601>

5.2.1.1 Dredy

Původ slova *dred* (*dread*) pochází přímo z rastaterminologie. Pro rastafariány jsou věci jako nůžky, hřeben či břitva babylonskými vynálezy, a proto je v zásadě nepoužívají. Dredy nosí ve velkých čapkách či pytlích majících barvy etiopské vlajky.⁸⁴

Nošení dredů, které bylo podle rastafariánů zmíněno už ve starozákonní knize Leviticus 21:5 (*Nebudou dělati sobě lysiny na hlavě své, vytrhávající sobě vlasy. A brady své nebudou holiti, ani těla svého řezati* [kralický překlad]⁸⁵), slouží rastafariánům jako rozlišovací znak mezi rovnými bělošskými vlasy a kudrnatými černošskými. Rastovské dredy jako účes jsou ovšem víc než biblí inspirovány keňskými bojovníky za nezávislost ve 40. letech 20. století, kteří se během pobytu v horách nemohli stříhat⁸⁶. Dredy nejsou výlučným rastafariánským symbolem, objevují se i v jiných náboženstvích (Nazarité v judaismu, dervišové v islámu, koptští mnichové v křesťanství). U rastafariánů jsou dredy symbolem odporu vůči „Babylonu“ (tj. nerastafariánům) a jako symbol kmene Lvů Judeje.

Rastafariáni dále spojují dredy s osobním duchovním růstem. Během přirozeného splétání vlasů do dredů se promítá do těla učení trpělivosti, sebepoznání vlastní mysli, duše a duchovna. Dredy se myjí pouze čistou vodou a je povoleno pouze splétání přirozenou cestou, nikoliv mechanicky zkracováním, česáním.⁸⁷

5.2.1.2 Marihuana

Marihuana byla přivezena na Jamajku v počátečních letech 20. století z Přední Indie. Jamajské klima nahrává k tomu, aby se rostlině na ostrově dařilo.

Rastafariáni radikálně odmítají jakoukoliv jinou drogu než marihuanu (v jazyce rastafariánů ganja, kaya, weed, herb, sinsemilla, lambsbread atd.), nicméně marihuana

⁸⁴ Rastafari movement: Symbols: Dreadlocks. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-02-16]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Rasta#Dreadlocks>

⁸⁵ Bible Kralická: Kniha Leviticus. Kapitola 21. [online]. 2001. [cit. 2006-04-12]. URL: http://www.fit.vutbr.cz/~michal/kr/kkwww/kk_show.php?txt=KR&b=2&k=21&v=

⁸⁶ The Dreadlocks Hairstyle. [online]. 2003. [cit. 2006-02-16]. URL: <http://www.jamaicans.com/culture/rasta/dreadlocks.shtml>

⁸⁷ V některých skupinách rastafariánů platí jedno pravidlo. Kolik má muž dredů, tolik bude mít dětí, jedná se však spíše o výjimky.

(usušené samičí květy rostliny *Cannabis sp.* - konopí) je důležitým doplňkem rastafariánské víry. Tato „tráva moudrosti“ slouží při obřadech pro komunikaci s Jahem a sjednocuje lid. Její užívání má tedy čistě rituálně meditační charakter. Božský původ této rostliny se odvozuje opět z Bible, podle mýtu se tato bylina poprvé objevila jako dar v hrobě krále Šalamouna.

Konopí není ovšem jedinou rostlinou, kterou rastafariáni využívají, další rostliny se používají jak k medicínským tak i k rituálním účelům.

5.2.1.3 Ital stravování

Pojmem *Ital stravování* (*Ital food*) se v rastafariánské terminologii označují všechny vegetariánské potraviny, které rostou v přírodě bez umělé lidské manipulace. Někteří upřednostňují syrové potraviny. Zároveň věří, že stravování podle Ital zásad je přivede k přirozenému čistému stavu, k tzv. *Incient Living*⁸⁸. Mrtvé maso poražených zvířat potom rastafariáni označují jako *Deddas*⁸⁹, což je protiklad k Ital food.

Rastafariáni nejedí maso z následujících důvodů: rastafariáni tabuizují smrt, respektují život zvířat a odmítají je zabíjet, odmítají tělesné násilí a vycházejí z toho, že maso dělá lidi agresivními, a že konzumace masa je zdraví škodlivá. Najdou se i výjimky, kteří maso konzumují, v žádném případě se ovšem nejedná o maso z mrtvých prasat, protože prasata jsou chápána jako extrémně nečistá zvířata. Nejčastěji jsou potom konzumovány ryby.

Striktní rastafariáni rovněž odmítají jídlo, které je připraveno menstrujícími ženami. Vyhýbají se také pití alkoholu, mléka a kávy. Místo toho konzumují čaje vylouhované z marihuany či ovocné šťávy. Jako léky používají čistě přírodní léčivé prostředky.

⁸⁸ Robert Roskind: Rastaman, Babylon, dreadlocks, ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005091302>

⁸⁹ Robert Roskind: Rastaman, Babylon, dreadlocks, ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005091302>

5.2.2 Další rastafariánské symboly

5.2.2.1 Davidova hvězda

Obrázek 7:

Davidova hvězda

Tato hvězda symbolizuje rodovou linii mezi Hailem Selassiem I. a králem Šalomounem.

Zdroj: Ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04.15]. URL: <http://www.jamaicans.com/culture/rasta/ganja.shtml>

5.2.2.2 Dobývající lev a beránek

Lev a beránek symbolizují židovského lva a božího beránka, kteří jsou zmiňováni v Bibli.

5.2.2.3 Originální rastafariánská vlajka

Originální rastafariánská vlajka má barvy zelenou, černou a červenou. Červená reprezentuje krev černých lidí, prolitou během střetů s bílými utlačovateli. Černá připomíná barvu kůže černých Afričanů. Zelená znamená vegetaci Jamajky a Boha (Jah).

5.2.2.4 Současná rastafariánská vlajka

Současnou vlajkou je stará etiopská vlajka se symbolem židovského lva. Význam barev etiopské vlajky je následující: červená znamená krev, zlatá nerostné bohatství a zdroje, zelená vegetaci a zemi.

Obrázek 8: Současná rastafariánská vlajka

Zdroj: Ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04.15]. URL: <http://www.jamaicans.com/culture/rasta/ganja.shtml>

5.3 Život rastafariánů podle rastafariánské doktríny

Přijmout rastafariánskou doktrínu ještě neznamená být právoplatným členem rastafariánského hnutí. Doktrínu tvoří sedm základních zásad, které jsou akceptovány všemi proudy rastafariánské víry (*Twelve Tribe, Nyahbingi, Orthodox* či *Bobo Ashanti*). Každý rastafarián by měl všechny tyto zásady znát, rozumět jim a žít podle nich.⁹⁰

1. **Jeho císařská výsost Haile Selassie I. je ten, o kterém se mluví v páté kapitole Janova zjevení⁹¹.** Podle rastafariánů se Haile Selassieho týká i zmínka v etiopském eposu Kebra Negast⁹² popisující konec vlády dynastie krále Šalomouna v Etiopii. Rastafariáni ze zmíněných interpretací Bible a z Kebra Negast odvozují božský původ bývalého etiopského císaře, nejsou ale zcela jednotní v přesné interpretaci jeho úlohy. Někteří věří, že je navrátilivším se Ježíšem Kristem, jiní, že je Mesiáš nebo prorok, převažuje ale přesvědčení, že je možné ho ztotožnit přímo s Bohem. Víra v božský původ Haile Selassieho je v rámci rastafariánské doktríny ústřední, pokud ji někdo nesdílí, nemůže být akceptován za skutečného rastafariána.
2. **Marcus Mosiah Garvey je prorokem,** který přivedl rastafariány k jeho Výsosti Hailemu Selassiemu, povzbudil černošské obyvatelstvo v tom směru, aby se odvrátilo

⁹⁰ Není Ital jako Ital. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://www.mrtriska.com/view.php?cislocclanku=2006031801>

⁹¹ Sedmkrát zapečetěnou knihu přijal Beránek. A v pravici toho, který sedí na trůnu, spatřil jsem knihu úplně popsanou, zapečetěnou sedmi pečeti. Tu jsem uviděl mocného anděla, který vyhlásil velikým hlasem: 'Kdo je hoden otevřít tu knihu a rozlomit její pečeť?' Ale nikdo na nebi ani na zemi ani pod zemí nemohl tu knihu otevřít a podívat se do ní. Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden tu knihu otevřít a podívat se do ní. Ale jeden ze starců mi řekl: '**Neplač. Hle, zvítězil lev z pokolení Judova, potomek Davidův; on otevře tu knihu sedmkrát zapečetěnou.**' Vtom jsem spatřil, že uprostřed mezi trůnem a těmi čtyřmi bytostmi a starci stojí Beránek, ten obětovaný; měl sedm rohů a sedm očí, což je sedmero duchů Božích vyslaných do celého světa. Přistoupil k tomu, který sedí na trůnu, a přijal knihu z jeho pravice. A když tu knihu uchopil, čtyři bytosti a čtyřadvacet starců padlo na kolena před Beránkem; každý měl loutnu a zlatou nádobu naplněnou vůní kadidla, což jsou modlitby Božího lidu. A zpívali novou píseň: '**Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeť, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí.**' A viděl jsem, jak kolem trůnu a těch bytostí i starců stojí množství andělů - bylo jich na tisíce a na statisíce;

slyšel jsem je mocným hlasem volat: 'Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení.' A všechno stvoření na nebi, na zemi, pod zemí i v moři, všecko, co v nich jest, slyšel jsem volat: 'Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!' A ty čtyři bytosti řekly: 'Amen'; starci padli na kolena a klaněli se.

⁹² viz kapitola 5.5.5

od boha utlačovatelů, kteří ho zotročili, a hledalo ho mezi sebou. Garvey nejenom položil svými prorockými základy rastafariánského hnutí, ale měl i bohaté společenské, kulturní a podnikatelské aktivity. Díky tomu jsou rastafariáni přesvědčeni, že rastafariánství je něco více než náboženství, že je to komplexní způsob života dle Starého zákona (Tóry).

3. **Rastafariánství bojuje proti černému i bílému utlačování.** Prvním společenstvím, které se podobalo rastafariánství způsobem života, byli Mariini, původně otroci, kteří na počátku 18. století uprchli do jamajského vnitrozemí a založili hnutí odporu. Bojovali proti Angličanům tak dlouho a urputně, že je přinutili k uzavření mírové smlouvy. Rastafariáni jsou jejich pokračovateli, odmítají jakýkoliv způsob utlačování.
4. **Etiopie je Svatá zem.** Etiopie je chápána jako synonymum pro Afriku, podle rastafariánů je Evropané násilně rozdělili a vzali jí i původní jméno.⁹³
5. **Afrika patří Afričanům a Afričané na jiných kontinentech by se měli repatriovat zpět na tento kontinent.** Heslo: „Afrika Afričanům, doma a v cizině“⁹⁴, jeden z citátů M. Garveyho, je dalším pilířem rastafariánské víry. Slova „doma a v cizině“ a „repatriace“ mohou být kromě fyzické přítomnosti na africkém kontinentu vztažena i na duši rastafariánů. Podle nich návrat do Afriky začíná v hlavách a srdcích, ve slovech, činech a v chování. Každý rastafarián má tu povinnost vrátit se zpět ke svým původním kořenům a tím spojit svůj osobní životní plán s příběhem Starého zákona. Rastafariánství je chápáno za „africký způsob života“, kde Bůh i prorok pocházejí z Afriky.
6. **Ital způsob života je přirozeným způsobem dělání věcí.** Důležitým aspektem tohoto způsobu života je dodržování pořádku, přičemž každý má možnost nastavit si kritéria samostatně. Proto nehraje roli, jestli je rastafarián bílé či černé pleti, jestli dodržuje extrémní zásady či není vegetariánem. Osobní vůle ale není v tomto případě zcela bezbřehá, za „nepřekročitelná“ tabu Ital způsobu života se považuje požívání vepřového masa a nošení umělých vlasů. Ital zahrnuje, v souladu s názory Marcuse

⁹³ vlastní Etiopie je pak v tomto chápání často označována starším názvem Habeš

⁹⁴ Není Ital jako Ital. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://www.mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2006031801>

Garveyho i Haile Selassie, i silný důraz na výchovu, hospodářský a duchovní rozvoj, kladný vztah k životnímu prostředí, čistému vzduchu, čisté vodě apod.

7. **Princip myšlení a rozumu.** Rastafariáni věří, že praktikují filosofii myšlení ještě více než ostatní lidé. Myšlení je důležitým elementem rozvoje rastafariánské kultury, myšlení je součástí duchovních praktik. Sedět a přemýšlet o životě je pro rastafariána přibližně stejně důležité jako uctívání stvořitele.

5.4 Klíčové prvky víry rastafariánství

Systém víry rastafariánů je vágně a úzce definován, od jeho založení následuje hlas jedné autoritativní osoby. Doktrína tohoto vyznání je široce pojata, a tudíž existují možnosti individuálních interpretací. Každopádně klíčovými prvky rastafariánství jsou principy Babylon, I and I, Jah a Zion.

5.4.1 Babylon

Babylon je rastafariánským termínem pro bělošskou politickou strukturu moci, která držela celá staletí černochoy na nižší úrovni. V minulosti rastafariáni tvrdili, že černoši byli drženi na nižší úrovni fyzicky díky okovu otroctví, v současnosti vidí okovy této úrovně v chudobě, negramotnosti, nerovnosti a podvodech. Rastafariánství se pokouší připomenout černochoům jejich odkaz na dědictví a s ním povstat proti Babylonu.

5.4.2 I and I

Tento koncept se stal nejdůležitějším teoretickým nástrojem proti babylonskému spiknutí. Cashmore vysvětluje: „I and I je vyjádřením shrnutí jedinečnosti, jedinečnosti dvou osob; jak Bůh je mezi námi všemi, tak my jsme ve skutečnosti jeden člověk. Principem I and I se rozumí to, že Bůh je v každém člověku. Svazek rastafariánů je svazkem Boha i člověka. Ale sám člověk potřebuje hlavu a tou hlavou je Jeho Výsost Haile Selassie I.“⁹⁵

5.4.3 Jah

Slovo Jah pochází z King James's Bible⁹⁶, kde se užívalo jako jiné jméno pro Boha (tedy nikoliv jako zkráceniny slova Jehova uváděné v mnoha publikacích). Toto pojmenování pro Boha se ujalo u rastafariánů a nyní i mezi populací na Jamajce, dokonce se stalo jakýmsi marketingovým tahem, který se velmi úspěšně podařilo „prodat“ do světa. Slovo samo o sobě vyjadřuje úctu Hailemu Selassiemu jako Bohu.

⁹⁵ Rastafarian vocabulary. Wikipedia, the free encyclopedia[online]. Poslední revize 17. dubna 2007. [cit. 2006-05-02]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Iandi>

⁹⁶ Viz kapitola 5.5.2

5.4.4 Sión

Biblické slovo, které rastafariáni používají při popisu Etiopie jako zaslíbené země nebo jako ráje. Dále se slovo sion používá jako přivlastnění celé Afriky v tom samém významu, někdy se proto při vyřčení slova Etiopie myslí celý africký kontinent. Někteří rastafariáni věří v to, že reprezentují Děti Izraele, za cíl si kladou návrat do Afriky respektive na Sion. Slovo se často objevuje v reggae písních od Boba Marleyho.

Sion je název biblické hory, která se nachází v blízkosti Jeruzalému, na které stála jebusitská⁹⁷ pevnost, která byla dobyta Davidem. Název byl používán pro tu část Jeruzalému, kde pevnost stála, později se slovo Sion stalo synonymem pro Jeruzalém. „Sion“ je rovněž metonymum užívané pro chrám krále Šalomouna. V současnosti se se slovem pojí město Jeruzalém nebo Země zaslíbená.⁹⁸ Slovo má ovšem jiný význam v židovství a také mezi Mormony.

5.4.5 One love - sjednocující láska

Princip One Love je jedním ze základních principů rastafariánské víry. Dalo by se říci, že se jedná o jakýsi filosofický nadhled. Dle předchozí citace a dle názoru mnoha odborníků, kteří se zabývají a jednají s lidmi, kteří udávají směry rastafariánského hnutí, se v podstatě rastafariánem může stát každý, kdo uznává princip One Love. Svými slovy asi takto: „Nemusíš věřit tomu, že Haile Selassie je Bůh, stačí mít toho svého jediného Boha, ale musíš věřit v to, že se Haile Selassie zasloužil o lásku a mír na planetě Zemi.“⁹⁹ Tohoto osobitého názoru se drží především lidé, žijící mimo komunitu rastafariánů, spíše se jedná o solitéry. Tento princip vyjadřuje i fakt, proč se rastafariánství stává tak populárním i ve státech moderního světa. Vyjadřuje jakýsi únik od reality, pohrdání pravidly globalizované společnosti a dává možnost alternativy i pro vyznavače ostatních náboženských (především křesťanských) směrů. V tomto případě by pro rastafariány bylo postavení Haileho Selassieho chápáno jako adekvátní náhražka Spasitele.

⁹⁷ Jebusité – kmen, který obýval okolí Jeruzaléma v předbiblických letech

⁹⁸ Zion. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-05-03]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Zion>

⁹⁹ Robert Roskind: Rastaman, Babylon, dreadlocks, ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005091302>

5.5 Důležité publikace v rastafariánské teologii

Nejznámější knihou, ze které čerpá rastafariánská teologie je Holy Piby, dalšími důležitými knihami jsou „King James’s Bible“, „The Royal Parchment Scroll of Black Supremacy“, „The Promise Key“ a Kebra Negast.

5.5.1 Holy Piby

Holy Piby¹⁰⁰ byla vydána v roce 1924 v Newarku v New Jersey. Kniha byla doplňována během let 1913–1917 jejím autorem Robertem Athlyi Rogersem. Jedná se o okultní Bibli, která je domnělým překladem z amharštiny. Tato kniha zdůrazňuje destrukci bílého „Babylonu“ a návrat černých Izraelitů do Afriky, kde se nachází skutečný Sion. Je známá také pod názvem Bible černého muže. Rastafariáni ji rychle převzali jako základní knihu pro teologické potřeby. Jedna z kapitol vzdává úctu Marcusi Garveymu.

5.5.2 King James’s Bible

Tato verze Bible nejrozšířenějším překladem Bible do angličtiny. Byla publikována v roce 1611. Rastafariáni věří, že ostatní překlady Bible jsou záměrně změněny, a že tato odpovídá nejlépe původnímu poslání Bible. Interpretace mnoha z 66 knih, pasáží a proroctví v Bibli jsou v podání rastafariánů a křesťanů velmi rozdílná. Mnoho částí je přisuzováno zmínkám o Haile Selassiem. Rastafariáni jsou poctivými čtenáři této knihy.

5.5.3 The Royal Parchment Scroll of Black Supremacy

Tato publikace byla napsána reverendem Fitzem Balantine Petersburgem v Kingstonu v roce 1926. Kniha hlásá nadřazenost černé rasy. Společně s Holy Piby je to dnes

¹⁰⁰ Holy Piby se skládá ze čtyř knih, První z nich má název „The First Book of Athlyi Called Athly“, která má pouze dvě kapitoly, druhá jménem „The Second Book of Athlyi Called Aggregation“ obsahuje 15 kapitol, což je nejvíce z celé knihy, sedmá kapitola se týká Marcuse Garveyho, kterého ztotožňuje se jedním ze třech apoštolů Boha. Třetí kniha má název "Third Book of Athlyi Named The Facts of the Apostles" v ní jsou představeny další apoštolové ze Svaté trojice, jinak členové UNIA - Robert Lincoln Poston a Henrieta Vinton Davis. Titul poslední knihy je „The Fourth Book of Athlyi Called Precaution,“ Tato kniha je následována několika otázkami a odpověďmi, ve kterých je předpovězeno, že Garvey, Davisová a Poston jsou předurčeni k tomu, aby byli zachránci zapomenutých dětí Etiopie.

základní dokument rastafariánské víry. Jeví se jako surrealistický proud vědomí, polemizující nad bělošskou koloniální strukturou, a zároveň palimpsest afrocentrického myšlení, plný nadšení a energie.¹⁰¹

5.5.4 The Promised Key

Tato kniha, sepsaná Leonardem P. Howellem, je údajně pouhým plagiátem The royal parchment scroll of Black supremacy, nicméně obsahuje základy rastafariánství a užívá i podobného konceptu jako Holy Piby. Byla sepsána roku 1935 pod Howellovým pseudonymem G.G. (Gangun Guru) Maragh.¹⁰² Největší podobnost s The Royal Parchment Scroll of Black Supremacy je identifikace císaře Hailleho Sellasieho a císařovny Menen Ashaw s králem Alfa a královnou Omega, kteří se objevují v této knize.¹⁰³

5.5.5 Kebra Negast

Tento etiopský národní epos je překládán z amharštiny jako „Sláva králům.“ Rastafariáni ho chápou jako proroctví, což je v důsledku jedním ze sporů mezi rastafariány a etiopskou ortodoxní církví, pro kterou je tato kniha historickým eposem etiopského království. Epos byl napsán ve třináctém století a obsahuje skutečnou historii dynastie, jejímž prvním členem byl král Šalomoun.¹⁰⁴

¹⁰¹ Royal Parchment Scroll of Black Supremacy. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 20. února 2007. [cit. 2006-05-04]. URL:

http://en.wikipedia.org/wiki/Royal_Parchment_Scroll_of_Black_Supremacy

¹⁰² Znamená to něco jako Učitel moudrého rozumu.

¹⁰³ The Promised Key. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 20. února 2007. [cit. 2006-05-04]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/The_Promised_Key

¹⁰⁴ Kebra Nagast. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 10. května 2007. [cit. 2006-05-04]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Kebra_Nagast

5.6 Rastafariánské svátky

Rastafariánské náboženské svátky jsou dvojího typu – „reasonings“ a „binghi“. *Reasonings* je sváteční událost, při níž rastafariáni společně kouří marihuanu a diskutují o politických, etnických, sociálních a religiózních tématech. Osoba oceněná prvním zapálením marihuanové cigarety pronáší krátkou modlitební řeč a následně se posunuje cigareta po směru hodinových ručiček. Pouze v případě války se cigareta posouvá v protisměru hodinových ručiček.

Binghi neboli *grounation* je sváteční den. Jméno dne je odvozeno od Nyahbinghi, starověkého řádu bojovníků ve východní Africe, jež slíbil konec útlaku. Svátky jsou význačnými dny naplněné tancem, zpíváním, oslavami a samozřejmě kouřením marihuany, jež trvají i několik dnů v kuse.

Několik důležitých dat, kdy se binghi konají jsou uvedeny níže.

- 7. leden – etiopské Vánoce
- 6. únor – narozeniny Boba Marleyho
- 21. duben – výročí návštěvy vládce Haileho Selassieho I. na Jamajce, známý též pod jménem *Grounation Day*
- 23. červenec – narozeniny Haileho Selassieho I.
- 17. srpna – narozeniny Marcuse Garveyho
- 2. prosince – korunovace Haileho Selassieho I. jako nejvýznamnější svátek

5.7 Rastafariánství a Etiopská ortodoxní církev

Zvláštním vztahem mezi církvemi je vztah rastafariánství a etiopské ortodoxní církve. Etiopská ortodoxní církev je jednou z prvních církví, která měla svou vlastní organizaci. Její vznik je datován do biblických časů. Při pohledu na rastafariánství má tato církev zjevné problémy uznat ho, třecí plochy se z pohledu etiopské ortodoxní církve týkají hlavně kacířství při uctívání etiopského císaře a „rostlinného čarodějnictví“. Naopak rastafariány je etiopská ortodoxní církev vnímána kladně, protože je spojována s hailem Selassiem I..

Mezi církvemi je několik rozdílů. Prvním rozdílem je uctívání císaře Haileho Selassieho I. jako mesiáše. Ortodoxní církev několikrát prohlásila, že jejím pověřením od Haileho Selassieho je vedení rastafariánů mimo jeho uctívání a vedení k uctívání v Boha, v kterého věří jejich církev. Následně mnoho rastafariánů přivítalo možnost nechat se pokřtít, zde však nastal problém. Pokřtění mělo probíhat ve jménu božského Selassieho.

Dalším velkým sporem je rastafariánská cesta k pokračování tradice, v tomto případě dynastie etiopských králů, započatá králem Šalomounem a etiopský národní epos kebra Negast. Etiopská ortodoxní církev tyto záležitosti pokládá za historické doklady, kdežto rastafariánství za základní teologické doklady.

6. Rastafariánská komunita a její vztah k většinové společnosti v historických souvislostech

6.1 Počátky hnutí (30.–40. léta 20. století)

Podnětem vzniku rastafariánského hnutí byla korunovace Haileho Selassieho I. etiopským císařem. Jamajští pouliční kazatelé (např. Leonard P. Howell, Joseph N. Hibbert a Archibald Dunkley¹⁰⁵) začali na počátku 30. let hlásat božský původ Haileho Selassieho a jsou právem považováni za zakladatele rastafariánství. Pro následující vývoj hnutí je důležitým faktem skutečnost, že tito kazatelé (jakkoli vycházeli ze shodného předpokladu a byli v čilých vzájemných stycích) šířili své myšlenky nekoordinovaně a navzájem nezávisle. Díky tomuto nevznikla hned v počátcích jednotná oficiální doktrína rastafariánství, hnutí mělo od počátku několik proudů, které jsou pro ně charakteristické i v současnosti. Kolem zakladatelů se postupem času tvořily skupiny jejich posluchačů, kteří se rekrutovaly především z nižších sociálních skupin (zemědělci bez vlastních pozemků, nezaměstnaní).

Nejrespektovanější a zároveň i nejznámější ze zakladatelů hnutí je rodilý Jamajčan Leonard Percival Howell (1898–1981). Ten, stejně jako Marcus Garvey, prošel zkušeností několikaletého pobytu v USA a deportací zpět na Jamajku. V roce 1933 zakládá *King of King Mission* a označuje se za vyslance Haileho Selassieho. Na rozdíl od ostatních kazatelů nekázal přímo v Kingstonu, ale v Port Morant, kde rozdával podobizny Selassieho a označoval ho za „černého mesiáše“, odvolával se při tom na Bibli a označoval černé obyvatelstvo za potomky Židů.

Přes několikeré zatčení kazatelů, hlavně kvůli obviňování z podvratné činnosti, nemohla jamajská vláda šíření rastafariánství výrazněji omezit. Hnutí navíc sílilo díky spontánním sympatiím s bojem etiopského lidu proti italské okupaci (1936¹⁰⁶). Šíření rastafariánství mělo nejen duchovní, ale také mimořádně silnou sociální dimenzi.

¹⁰⁵ „Dread Jesus“: A New View of the Rastafari Movement. [online]. Poslední revize 27. dubna 2007. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://www.cesnur.org/testi/rasta.htm>

¹⁰⁶ Itálie anektuje Etiopii (italské jednotky dobývají Addis Abebu, hlavní město Etiopie). Haile Selassie I. se obrací na Společnost národů o pomoc. Británie a Francie souhlasí s uvalením určitých sankcí na Itálii. Anexe skončila v roce 1941.

Nejnižší vrstvy většinového černošského obyvatelstva žily v mimořádně složitých sociálních podmínkách, navíc ve stavu politické i kulturní marginalizace ze strany vyšších a středních tříd. Stoupenci rastafariánství byli i z tohoto důvodu jen obtížně akceptovatelní pro většinovou společnost, jejich roztržičnost na malé skupiny je navíc činila velmi zranitelnými. Odmítání byli nejen většinou obyvatelstva, ale i státní mocí, která se snažila omezit jejich aktivity použitím svých policejních složek. První rastafariáni skončili nezdárně ve vězení (nevýhnul se mu ani Howell) nebo v psychiatrických ústavech.

Po propuštění v roce 1939 založil Howell *Etiopian Salvation Society* a o rok později koupil zhruba 200 ha pozemků bývalé plantáže Pinnacle, na kterých usídlil skupinu svých stoupenců. Stejně nazvaná komunita se ve 40. letech stala nejvýznamnějším centrem rastafariánského hnutí. Počet rastafariánů žijících v Pinnacle se odhaduje na 1600–1800¹⁰⁷, komunita se zabývala hlavně zemědělstvím. Howell vedl skupinu mimořádně autoritářsky a od počátku byl v napjatých vztazích se státní mocí. Přes incident, ke kterému došlo krátce po založení komunity (zatčení 70 rastafariánů v čele s Howellem po fyzickém útoku rastafariánů na civilní obyvatelstvo) byla komunita tolerována, pravděpodobně ale jen díky tomu, že se policie a úřady soustředili na větší nepokoje v Kingstonu. K rozprášení komunity došlo 22. 5. 1954 během zásahu policie proti pěstitelům marihuany¹⁰⁸. Po roce 1954 se vliv Leonarda P. Howella na rastafariánské hnutí výrazně redukoval.

¹⁰⁷ Z Babylonu do Afriky – díl druhý. [online]. 2006. [cit. 2006-04-04]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005052501>

¹⁰⁸ Při této akci bylo zabaveno 8 tun marihuany a 140 rastafariánů bylo zatčeno za držení drog

6. 2 Historie rastafariánství (50.–70. léta)

Po likvidaci Pinnacle se stal hlavním střediskem rastafariánství Kingston, v němž se ve 30. letech v místních slumech hned několik skupin rastafariánského hnutí. Napětí mezi zastánci hnutí a ostatní veřejností se v 50. letech stupňovalo. Místní konzervativní deník Daily Gleaner neváhal označit rastafariány za: „*zpuštělé schizofrenní kriminálníky, kteří jsou závislí na marihuaně*“¹⁰⁹. Hnutí bylo obviněno i z několika nejasných vražd, obě strany se radikalizovaly a mezi rastafariány a veřejností docházelo k násilným, často i krvavým potyčkám. Zatýkání členů hnutí a jejich veřejné šikanování (např. stříhání dreadlocků) bylo denní záležitostí. Formálním důvodem represí ale nebylo náboženské cítění komunity, nýbrž kolize se zákonem zakazujícím držení marihuany.

V září roku 1955 přijel na Jamajku Mayme Richardson¹¹⁰ z *Ethiopian World Federation*¹¹¹ a veřejně oznámil, že etiopský císař Haile Selassie daroval africké diaspoře kus země v Etiopii v městečku Shashamane¹¹². Rastafariány byla tato zpráva přijata jako impuls k repatriaci. V následujících letech se téma repatriace dostává do popředí diskusí mezi rastafariány i širší veřejností.

V březnu 1958 organizoval Prince Emmanuel Charles Edwards¹¹³ do té doby největší rastafariánské shromáždění, na němž se sešlo více než 3 000 rastafariánů¹¹⁴. Setkání se konalo po tři týdny v Emmanuel's Coptic Theocratic Temple¹¹⁵. Jamajský establishment v tom viděl jen další možnou hrozbu a zásahy policie proti hnutí se ještě zintenzivnily, několik rastafariánských center (včetně Emmanuelova centra) bylo dokonce zničeno a vypáleno. Vzhledem k rostoucímu násilí se špičky rastafariánského hnutí obrátily na

¹⁰⁹ Z Babylonu do Afriky – díl třetí. [online]. 2006. [cit. 2006-04-04]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005052502>

¹¹⁰ Z Babylonu do Afriky – díl třetí. [online]. 2006. [cit. 2006-04-04]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005052502>

¹¹¹ O této organizaci více na: Ethiopian World Federation. [online]. 2006. [cit. 2007-04-30]. URL: <http://www.ethiopianworldfed.org/>

¹¹² Více viz kapitola 7.1

¹¹³ Vice viz Prince Emmanuel Charles Edwards, without Mother or Father, a Priest of Melchizedek for I ever, the Black Christ in Flesh. Father Bob. [online]. 2007. [cit. 2006-05-06]. URL: http://www.geocities.com/joshua_tt/princeemmanuel.html

¹¹⁴ Z Babylonu do Afriky – díl třetí. [online]. 2006. [cit. 2006-04-04]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005052502>

¹¹⁵ Boris Lutanie: Rastalogie. [online]. 2001. [cit. 2006-05-06]. URL: http://www.webzinemaker.com/admi/m1/page.php3?num_web=2584&rubr=3&id=10110

University College of West Indies se žádostí o podrobnou studii hnutí. Sociologové této univerzity zveřejnili studii v Daily Gleaner¹¹⁶. Mezi několika konstatováními byly i informace zdůrazňující heterogenitu skupiny a ujištění, že kriminální živly tvoří v hnutí jen nepatrnou menšinu. Zpráva doporučovala jamajské vládě změnit k hnutí přístup, uklidnit situaci a zkoumat možnosti sblížení rastafariánů se zbytkem veřejnosti.

Součástí doporučení jamajské vládě byla i tzv. mise do Afriky. Zástupci jamajské vlády se měli společně s představiteli rastafariánů zúčastnit cesty do Etiopie, na které by se měla projednat možnost repatriace rastafariánů. Cesta se uskutečnila – a lze ji považovat za první oficiální uznání rastafariánů jamajskou vládou.

Příznivý vývoj narušily dvě události v roce 1962: parlamentní volby na Jamajce vyhrála ve vztahu k rastafariánům velmi zdrženlivá Labour Party, ve stejném roce získala Jamajka nezávislost. V souvislosti s tím přestala být otázka rastafariánů hlavní prioritou jamajské vlády, koncept repatriace dokonce odporoval její snaze o podporu národního uvědomění mladého státu. Také díky tomu byla nakonec participace Jamajčanů na pokusu o repatriaci minimální.

Jednou z nejvýznamnějších historických událostí v dějinách rastafariánství se stala oficiální návštěva Haileho Selassieho na Jamajce 21. dubna 1966. Na letišti v Kingstonu byl přivítán velmi vřele početnou skupinou rastafariánů, jejichž duchovní vůdce přizval na soukromou audienci. Tímto gestem pomyslně stouplo hodnocení rastafariánů v očích veřejnosti, přesto i po tom docházelo k násilnostem, jedna z nejznámějších rastafariánských čtvrtí Back o' Wall byla srovnána se zemí.

Konec 60. let se nese v duchu vzájemného ovlivňování rastafariánství a hnutí Black Power, jehož nejznámějším aktivistou byl Walter Rodney, jinak univerzitní lektor historie. V chudinských čtvrtích přednášel rastafariánům historii Afriky a zároveň se snažil vysvětlit význam hnutí Black Power pro africkou diasporu.

Důležitým zlomem pro rozvoj rastafariánství bylo už na konci šedesátých let objevení nových hudebních stylů, jež vyšly přímo od rastafariánů – rocksteady a ska. Na začátku let sedmdesátých z těchto stylů vzniká styl nový, pro uznání rastafariánské identity velmi

¹¹⁶ Zveřejněno v: Augier, R., Smith, M. G., Nettleford, R.: The Rastafari Movement vol. 1 – University College of West Indies, 1960-1966

významný – reggae. Do písni tohoto hudebního stylu se již v počátku začíná objevovat rétorika rastafariánů, s důrazem na náboženské symboly.

Dalším důležitým zlomem byla skutečnost, že na počátku 70. let se stává rastafariány mnoho mladých lidí ze středních vrstev společnosti. Rostoucí vliv hnutí byl už jasně znám při parlamentních volbách v roce 1972, kdy obě dvě nejsilnější jamajské strany JLP¹¹⁷ a PNP¹¹⁸ chtěly nalákat voliče z řad rastafariánů smířlivou rétorikou. Především lídr PNP Marcus Manley použil výrazně prorastafariánskou rétoriku pro získání hlasů. Jeho vláda byla později relativně nakloněna rastafariánům, vznikly nové sociální reformy. Během vlády Michaela Manleyho dosáhla popularita rastafariánství na Jamajce nejvyššího bodu. Přesto docházelo ke konfrontacím s policií, opět především kvůli držení stále ilegální marihuany.

Ani smrt Haileho Selassieho v roce 1975 a jeho předchozí svržení neznamenovalo konec rastafariánského hnutí. Po jeho smrti totiž vystoupala na pomyslný trůn hnutí hvězda reggae hudby Jamajčan Bob Marley. Rozšíření reggae hudby do světa zároveň znamenalo, byť v omezené míře, rozšíření rastafariánství, které se dříve omezovalo pouze na emigranty z Jamajky. Také v Karibské oblasti, především na Grenadě a Trinidadu a Tobagu, existovaly rastafariánské skupiny. Dnes žije poměrně velký počet rastafariánů v USA, Kanadě, na Novém Zélandu i v zemích Evropy a Afriky.

Když v roce 1981 Bob Marley umírá, umírá s ním dosud nejznámější ikona rastafariánského hnutí. Pár dnů po smrti byl oceněn vysokým jamajským státním vyznamenáním „Order of Merit“. To, že rastafarián byl vyznamenán, jasně ukázalo změnu vztahu jamajské společnosti k tomuto hnutí během 70. let.

¹¹⁷ Jamaican Labour Party
¹¹⁸ People's National Party

6.3 Rastafariánství a současnost

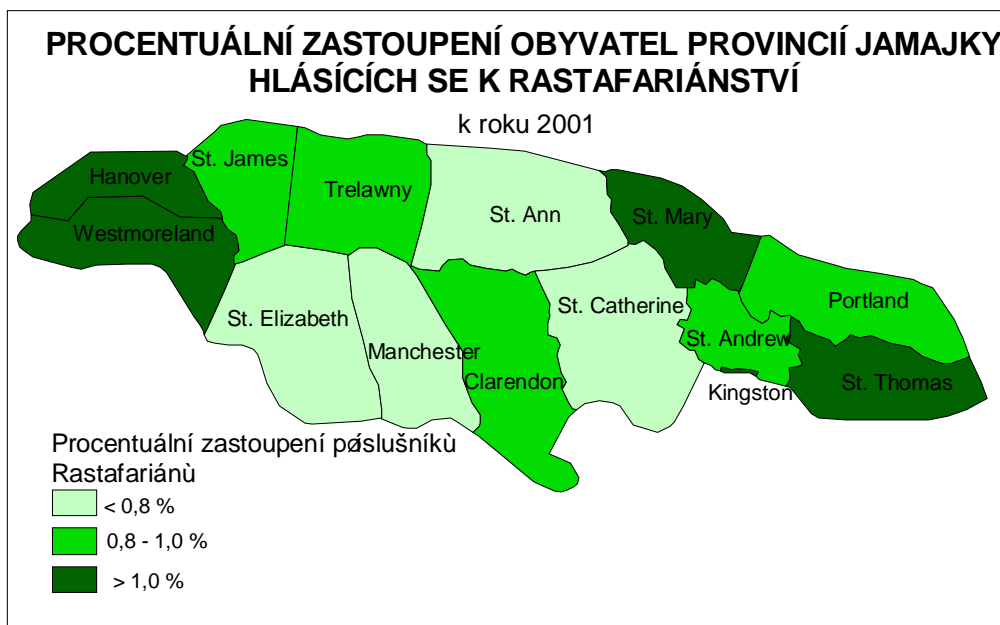
V srpnu 1975, když zemřel Haile Selassie, se víra rastafariánů ocitla v krizi. S jeho smrtí se vyskytlo několik otázek a forem odůvodňování, proč se tak stalo. Odpovědi na otázky týkající se jeho smrti se pohybovali od „jeho smrt byla výmysl“ do „jeho smrt byla bezvýznamnou, protože Haile Selassie byl zosobněním Boha“. Víceméně se shodují na tom, že „údajná“ smrt měla zapříčinit rozkol v hnutí, následně potom radikální oslabení rastafariánské víry. Útěchou jim zůstává fakt, že pokud už ke smrti došlo, jejich Haile Selassie se vtělil do dokonalého těla, které sídlí na hoře Sion a vyčkává na soudný den, kdy se opět vrátí mezi své oddané věřící. Během jeho fyzické nepřítomnosti je jeho jsoucnou přechovávána v duších rastafariánů.

V sedmdesátých letech mnoho rastafariánů přišlo do Spojených států amerických v důsledku migrace z Jamajky, týkající se převážně politických důvodů. Přinesli si sem s sebou nálepku násilníků.

V 80. letech se rastafariánské hnutí stalo ještě více sekularizovalo. Mnoho z rastafariánských symbolů ztratilo svou náboženskou a ideologickou podstatu. Navíc vliv rastafariánské ideologie mezi mladými, ve městech žijícími Jamajčany postupně klesal. Barvy užívané na rastafariánské vlajce se staly součástí běžné módy v „Babylonu“, stejně jako nošení dredů. Východiskem z tohoto stavu bylo zpřístupnění rastafariánství a umožnění otevřenější komunikace ženám. Ženy se dříve nemohly účastnit náboženských rituálů, při jejich konání měly hrát podřadné role. Menstruujícím ženám bylo zakázáno vařit, v některých místech byly dokonce izolovány od společnosti. Právě v 80. letech je silně slyšet hlas protestujících žen, které silně protestovaly proti těmto praktikách, do jisté míry i předsudkům a postavily se proti patriarchální víře a zažitým konvencím. Nehledě na tento pokrok v postavení žen uvnitř rastafariánské společnosti si rastafariánství ponechalo statut vysoké morální autority, hlavně z rasových důvodů. V roce 1996 získalo rastafariánské hnutí oficiální potvrzení náboženství v seznamech OSN.

Rastafariánství na Jamajce je v současné době na pokraji zájmu věřících. Svědčí o tom i čísla ze sčítání lidu z roku 2001, kdy se k rastafariánství hlásilo 24 020 obyvatel (0,93 %), ovšem z těchto 24 020 stoupenců bylo 20 610 stoupenců mužského pohlaví a pouze

3 410 pohlaví ženského (1,62 % všech mužů a 0,26 % všech žen). Nejvyšší procentuelní zastoupení bylo pak v provincii Kingston – 1,35 %. (Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

Obrázek 9: Mapa procentuelního zastoupení obyvatel provincií Jamajky hlásícím se k rastafariánství k roku 2001 (Zdroj: Population Census 2001. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion)

6.3.1 Rastafariánství jako organizace

Rastafariánství je už od svých počátků popisováno jako hnutí bez centrálního vedení. Hnutí tudíž nemá svého jasně deklarovaného lídra. Uvnitř hnutí existují skupiny, poloskupiny a individuality, které se snaží zůstat nezávislými na ostatních těchto skupinách, společnými prvky jsou pouze pravidla základů víry. Shromáždění rastafariánů často začíná jako pouliční shluk několika stoupců, kterým autorita z vlastních řad vykládá bez přípravy moudra a víru. Tato shromáždění potom často končí hromadnými bohuslužbami.

Mimo dvou vysoce organizovaných řádů – „*Bobo Ashanti*“ a „*Twelve Tribes of Izrael*“, většina rastafariánů nepatří do formálních organizací. Připojení do některé z organizací chápou jako porušení osobní svobody. Tato potřeba svobody, směřující k sebeovládání, nachází sebevyjádření u největší skupiny rastafariánů známé jako „*House of Nyahbinghi*“.

Vyznávání rastafariánství není tolik náročné na pravidelnost pokání jako je to obvyklé u jiných náboženství. Většina těchto vyznání se odehrává při rituálech, které se odehrávají ve dvou typech obřadů: „reasonings“ a „grounation day“ (binghi)¹¹⁹.

Binghi jsou tance, které se tančí během zvláštních příležitostí v průběhu roku.

6.3.2 Rastafariánské domy (organizace)

Na Jamajce existují tři hlavní domy¹²⁰ rastafariánského hnutí s rozdílnou vírou a symboly, ačkoliv se shodují ve dvou hlavním principech: vysoké postavení Haileho Selassieho I. a odmítání „západního“ modelu uctívání Boha.

6.3.2.1 Bobo Shanti¹²¹

Název Bobo Ashanti je odvozen od Bobo, což znamená černý. Ashanti je název afrického kmene, který se nacházel na území dnešní Ghany, jež žil volně v přírodě. Mnoho na Jamajku dovozených otroků má původ právě v tomto kmenu.

Hnutí vzniklo v padesátých letech 20. století. Založil jej Prince Emmanuel Charles Edwards, který se stal na dlouhou dobu jeho vedoucím a hlavním představitelem. V domu si vytvořil kult osobnosti. Nynějším vůdcem domu je Trevor Steward. V páté knize Zjevení¹²² se hledá důkaz o tom, že Prince Emmanuel je reinkarnovaný Ježíš Kristus. Prince Emmanuel je členy domu vyzdvihován, o čemž svědčí i jeho řádové pojmenování: *Charles Edwards bez matky a otce, kněz Melchezidekův či černý Kristus osobně*. Společně s Hailem Selassiem je svými členy považován za Boha a Marcus Garvey je považován v tomto řádu za proroka. Bobo Shanti si myslí, že negroidní rasa je nadřazena

¹¹⁹ Viz kapitola 5.6

¹²⁰ angl. mansion

¹²¹ v některých zdrojích Bobo Ashanti či jen Bobos

¹²² Book of revelation

všem ostatním rasám. Rovněž vyzývají všechno černošské obyvatelstvo k návratu zpět do Afriky. Zároveň si myslí, že by otroctví mělo být finančně odškodněno.

Členové Bobo Shanti se někdy nazývají Bobo Dreads. Téměř všichni muži mezi komunitou jsou viděni jako proroci či kazatelé, mezi jejichž funkce patří řízení názorů komunity, respektive vedení obchodů. Oblečení tohoto řádu se liší od ošacení ostatních domů. Bobo Shanti nosí dlouhé šaty a na hlavě pevně ovinuté turbany. Skupina žije odděleně od společnosti i ostatních rastafariánských domů v Bull Bay¹²³. Fungují zde na podobném základě jako Mariini v Accompongu, tedy jako nezávislý národ na Jamajce se svým vlastním zřízením. V zásadě nerespektují hodnoty a životní styl jamajské společnosti. Jejich životní styl se snaží připodobňovat se starozákonnímu židovskému právu, včetně dodržování šábesu od západu slunce v pátek večer až do západu slunce v sobotu, hygienických podmínek pro menstrující ženy a zdravení se speciálními pozdravy mezi sebou. Jakákoliv práce během šábesu je zakázána. Některé potraviny, mezi nimi sůl a olej a jejich používání jsou v komunitě zakázány¹²⁴. Od ostatních skupin se dále liší postavením červené barvy na rastafariánské vlajce. Na rozdíl od ostatních domů, kde je červená barva umístěna vespod, u Bobo Shanti je umístěna na vrcholu¹²⁵.

Bobo Shanti jsou nezávislou skupinou, která vyrábí a prodává slaměné klobouky a košťata, tyto produkty jsou zároveň jedinými peněžními zdroji pro celou skupinu. Členové této komunity dokonce nekouří cigaretu marihuany na veřejnosti, pouze při slavnostech uvnitř shromáždění členů.

Členy řádu lze v současnosti najít nejenom na Jamajce, ale i na Bahamách, Panenských ostrovech, v Ghaně, Trinidadu, Etiopii a v Nigerii.

6.3.2.2 Nyahbinghi

Tento řád je nejstarším řádem rastafariánství. Jméno Nyahbinghi je odvozeno od královny Nyahbinghi, která vládla v Ugandě v 19. století, a která bojovala proti

¹²³ Město se nachází na jihovýchodě Jamajky. Dochází v něm často k záplavám z důvodu častého výskytu hurikánů.

¹²⁴ The Rastafarian Orders/Sects [online][2007-1-15] URL: www.jamaicans.com/culture/rasta/rasta_sects.htm

¹²⁵ Bobo Shanti: [online]. 2007. [2006-01-30]. URL: <http://www.bbc.co.uk/religion/religions/rastafari/subdivisions/bobo.shtml>

kolonialistům. Koncept této skupiny (domu – tak se organizace rastafariánů nazývají v originále) pochází z padesátých let 20. století, kdy se rastafariáni petřící do této skupiny rozdělili do dvou řádů těchto domů – „*House of Dreadlock*“ a „*House of Combsomes*“¹²⁶. House of Combsomes byl v šedesátých letech zrušen.

Všechny ostatní domy vycházejí z tohoto domu. Členové domu se zaměřují především na uctívání Haileho Selassieho a tvrdí, že on je reinkarnací Svaté trojice.

Řád Nyahbinghi usiluje o návrat do Afriky, odkud pocházejí všichni černí lidé. Etiopie hraje důležitou roli v tomto domě. Lze tento fakt pozorovat na jejich symbolech včetně vlajky. Ta je odlišná od vlajky Bobo Shanti ohledně umístění barev, jak již bylo v kapitole 6.3.2.1 uvedeno. Zelená barva je navrchu a označuje vegetaci Etiopie, ve středu je barva zlatá jako nerostné bohatství Etiopie a dole se nachází barva červená jako symbol prolití krve Etiopanů. Dalšími znaky převzatými z Etiopie jsou pokusy o používání amharštiny a udržování etiopského dne klidu v úterý.

Dům *House of Dreadlock* se skládá z Rady starších, která má 72 členů, obvykle je však těchto členů méně. Starším se totiž stane pouze ten, který je jmenován či zvolen Radou starších. Stařešinové mají za úkol kontrolu a řešení událostí nastalých v domě jako je plánování liturgických obřadů, řešení sporů a jmenování delegací. V této skupině mají ovšem všichni členové možnost volby účastnit se na jednání a na životě v domě. V důsledku jsou si tudíž všichni rastafariáni rovni, nehledě na věk, způsobilost v rozhodování... Nicméně ani tato struktura nepomohla spojit rastafariány do jedné organizované struktury.

Nyahbinghi nahlíží na vodu, vzduch a oheň jako na vybrané prvky života. S ohněm je zároveň spojena Jahova zlost vůči Babylonu. I v tomto řádu je zakázána konzumace soli.

6.3.2.3 Twelve Tribes of Israel (Dvanáct kmenů Izraele)

Řád Dvanáct kmenů Izraele je založen na dvanácti astrologických znameních zvěrokruhu. Hlavní teologickou odlišností Dvanácti kmenů je jejich uznání Ježíše Krista

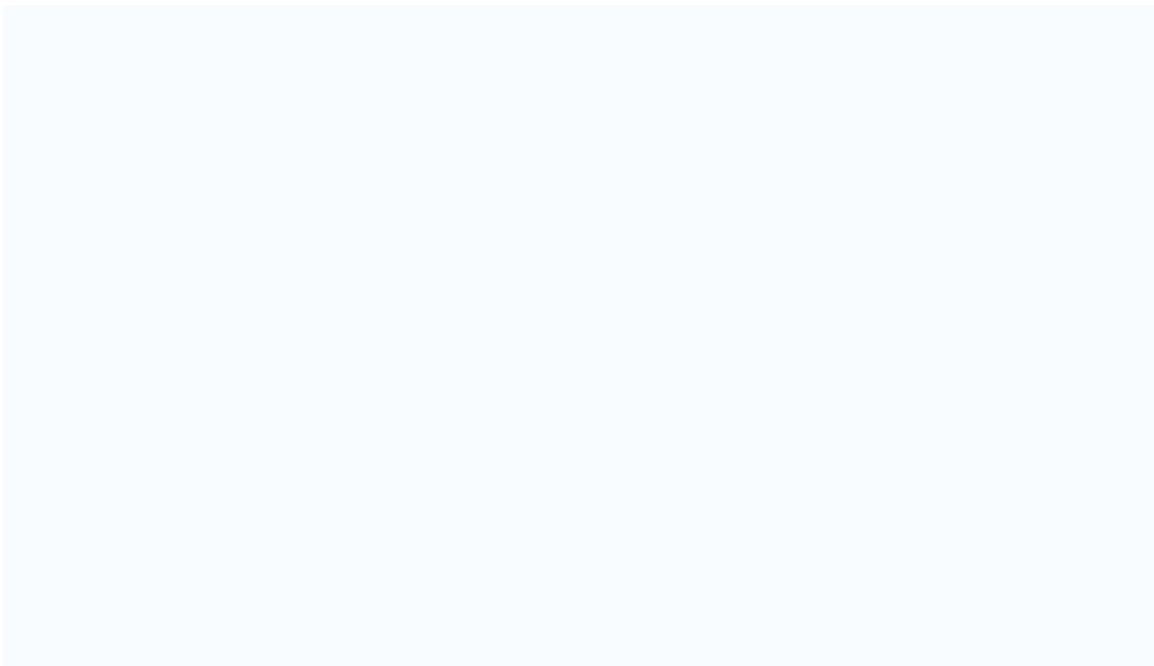
¹²⁶ ti, kteří si češí vlasy

jako Spasitele a Pána¹²⁷. Haile Selassie je u nich božsky posvěcený král v linii krále Šalomouna, ale není Ježíšem sám o sobě, je jen jeho královským zastoupením.

Tento řád byl založen roku 1968 Vernonem Carringtonem, známým pod pojmenováním prorok Gad¹²⁸. Je nejliberálnějším řádem mezi všemi rastafariánskými řády. Členové mají volnou ruku v uctívání dle vlastního výběru v kostele či mezi soukromím vlastního domu. Na rozdíl od ostatních domů věří ve spasení všech ras a nejenom rasy negroidní.

Členové řádu se sami pojmenovali přímými potomky dvanácti synů Davidových. Dvanáct synů bylo rozděleno do dvanácti domů, podle kterých jsou pojmenovány měsíce. Každý dům má i svoji vlastní barvu.

Příslušníky řádu můžeme najít i mimo Jamajku a to konkrétně v USA, v Evropě či na Novém Zélandu a v Africe.

¹²⁷

Pro pojmenování Krista užívají jiných výrazů – Jeshua či Jehoshua nebo JAH SHUA

¹²⁸

jméno vzniklo z Carringtonovy myšlenky, že je reinkarnací jednoho z opravdových synů Izraele Gada.

7. Rastafariánské komunity mimo území Jamajky

Z celkového počtu jednoho milionu rastafariánů žije většina mimo území Jamajky, ale v žádném jiném státě nedosahuje tak vysoké početnosti a procentuálního zastoupení jako zde. Rastafariánství je potom nejčastěji zastoupeno v nejbližších státech okolo Jamajky, ať už se jedná o přilehlé ostrovní státy (Bahamy, Haiti ...) či státy v oblasti latinské Ameriky (Guayana, Trinidad a Tobago, Surinam...). Jejich počet se zde podle dostupných informací pohybuje okolo jednoho tisíce příslušníků. Rastafariáni hrají hlavní roli v radikálním levicovém křídle ve státech Dominika, Grenada a Trinidad a Tobago.

Ve Spojených státech amerických žije zhruba 3-5 tisíc rastafariánů¹²⁹. Tento počet může být zkreslen počtem širokého množství lidí, kteří si přivlastnili vzhled podobný rastafariánům. Celosvětově se počet členů hnutí odhaduje na 1 milion¹³⁰. Na počátku tohoto hnutí byla naprostá většina členů příslušníky nižších sociálních tříd, od šedesátých let se zvýšil počet členů i mezi střední třídou. Obrovská většina těchto členů ze Spojených států má původ v Africe, ačkoliv v současnosti jsou jejími členy i zástupci Číňanů, Indů, Afročíňanů, Afrožidů, mulatů a bělošského obyvatelstva.

Komunity rastafariánů se ovšem vyskytují téměř po celém světě, neboť hlavně díky reggae, dredům a kouření marihuany se rastafariánství stalo velice módní věcí. Se znaky rastafariánství se tedy můžeme setkat prakticky denně v běžném životě i v České republice. Globálně se skupiny rastafariánů po celém světě scházejí především na předměstích velkých měst na všech kontinentech. Paradoxem je, že se tyto skupinky vyskytují hlavně v zemích tzv. Babylonu. Pilířem této kapitoly však bude hlavně komunita nacházející se v etiopském městě Shashamene. Druhou sondou do komunit rastafariánů bude sonda do komunity žijící v České republice.

¹²⁹ Kyle Littman: Rastafarianism. [online]. 2000. [cit. 2006-04-26]. URL: <http://religiousmovements.lib.virginia.edu/nrms/rast.html>

¹³⁰ Kyle Littman: Rastafarianism. [online]. 2000. [cit. 2006-04-26]. URL: <http://religiousmovements.lib.virginia.edu/nrms/rast.html>

7.1 Shashamene aneb návrat do země zaslíbené

Shashamane (v některých zdrojích Shashemene) je městečko ve střední Etiopii. Město je součástí regionu Oromia, samo je vzdálené od hlavního města Etiopie, Addis Abeby, okolo 200 km. Počet obyvatel se v současné době pohybuje okolo 100 tisíc.¹³¹

Důležitost tohoto i na etiopské poměry malého města pro rastafariány se váže na rok 1963, kdy Haile Selassie, po oficiální návštěvě Jamajky, daroval 500 ha v tomto městě, kde povolil pobyt členům rastafariánského hnutí. Členové tohoto hnutí z Jamajky a okolních karibských ostrovů se mohli vrátit na původní starověký domov v Africe, byť země jako Etiopii měla s původním obyvatelstvem Karibiku pramálo společného. Leč do roku 1974, kdy Haile Selassie musel nedobrovolně opustit trůn, bylo úplně obsazeno pouze 11 z těchto darovaných hektarů.

Oproti očekávání se tedy do země zaslíbené nepřistěhovalo velké množství jamajských rastafariánů, ačkoliv krok Haileho Selassieho byl krokem pro rastafariánskou víru naprosto zásadním. Těžko rozpoznat, zda prapůvod neúspěšného pokusu o návrat do Afriky byl způsoben finanční nedostatečností rastafariánů skloubený s jejich pověstnou leností. Jak jinak si pak vysvětlovat fakt, že v současné době žije na území Shashamane pouze dvě stě obyvatel rastafariánského vyznání (v celé Etiopii jsou to ovšem další stovky), z nichž většinu tvoří přistěhovalci z jiných států než z Jamajky. Tito obyvatelé navíc nejsou stálí, jejich průměrná doba pobytu se čítá spíše na měsíce než na roky. Nejstarší a zároveň nejdéle žijící občan rastafariánského vyznání v Shashamane zde žije dvacet let.

Shashamane se tak stalo pouze místem, kde se konají pravidelné slavnosti jako jsou Grounation Day. V této obci se střetává veškerá komunita rastafariánů z Etiopii, nehledě na příslušenství k domům, aby společně oslavili tyto výjimečné svátky.

¹³¹ Dle Atlas on selected welfare indicators of Ethiopian Household. [online]. 2006. [cit. 2007-04-15].

URL: <http://www.csa.gov.et/>

7.2 Rastafariánská komunita v České republice

Na základě vlastního výzkumu v prostředí, označujícího se za rastafariánské, bylo zjištěno, že se většinou jedná o obecné vyznavače alternativního životního stylu, jejichž znalosti o rastafariánství jsou značně povrchní a své „rastafariánství“ odvozují především od používání rastafariánských symbolů, bubnování na bubínky, módních doplňků, poslouchání reggae a jiných hudebních stylů pocházejících z Jamajky a kouření marihuany. O „duchovní“ stránku hnutí, na rozdíl od posledně jmenované rostliny, moc velký zájem nevyvíjejí a žijí izolovaně od hlavních rastafariánských domů. Většinou se rekrutují z nižších sociálních tříd, druhou možností je, že vycházejí z bohatých městských rodin.

V České republice se rastafariáni scházejí na www stránce www.onelove.cz, kde se zapojují do diskuze ohledně rastafariánských jevů. I přes odstavec uvedený výše se však dá říci, že informovanost o životě v rastafariánství se mírně zvyšuje, což mohu potvrdit, neboť již dva roky sleduji české stránky na toto téma. Co se týká míst, kde se scházejí a provádějí „rastafariánské“ obřady, jedná se především o městské a příměstské části. Jejich počet není v České republice znám, neboť se u nás nevedou žádné statistiky ohledně tohoto náboženství, dokonce neexistují ani žádné odhady.

8.Závěr

Náboženská struktura jamajského státu je historicky, ale nejenom historicky, velmi složitou věcí. Jamajka je ostrovem, kde se mísí a mísil vliv několika kultur – anglické koloniální kultury, do které se promítl vliv otrokářské společnosti a kultury afrických otroků, kteří museli na ostrově pracovat i nábožensky ladit s otrokářskou Velkou Británií. Černošští otroci si nutně museli, po letech vlivu anglikánské církve, urovnat vnitřně i otázku náboženské příslušnosti. Nebylo to jednoduché, neboť jedinou možností úniku od reality otroka byla vnitřní svoboda víry. Animistická náboženství, která v otrokářské době v Africe dominovala, se postupně mísila s vlivem evangelické církve. Po nabytí osobní svobody se i v hlavách černých svobodných Jamajčanů mísila animistická náboženství s křesťanstvím.

Náboženská struktura je vsutku dobrým obrazem tohoto myšlení. Jak je patrné z předchozího textu, nemá Jamajka žádné dominantní náboženství. V nabídce sčítacího listu při sčítání lidu v roce 2001 dominovalo především protestantské křesťanství, ať již zastoupené v podobě letničních, charismatických a evangelických církví, anebo náboženských hnutí sektářského typu. Protestantské církve mají v podstatě daleko blíže k tradičním africkým náboženstvím než ke katolické církvi. Žádné z nich ovšem nedosáhlo hlavního vlivu. Pokud se jedná o tyto směry, tak hlavním proudem na Jamajce jsou letniční hnutí zastoupená pentekostalismem, Boží církví a metodismem. Jejich roztržitost a neschopnost udržet si po dlouhé období stabilní členskou základnu je pověstná po celém světě, nejenom zde. Tuto roztržitost je možno pozorovat zřejmě nejlépe u Boží církve a jejich hnutí často lokálního významu.

Do jisté míry lze tvrdit, že Jamajka byla a je vhodnou zemí pro misijní činnost, kde nové křesťanské proudy mají šanci se uchytit. Na světě se nenajde mnoho zemí, kde by nejvíce zastoupeným náboženstvím byli adventisté sedmého dne.

Na druhou stranu nutno podotknout, že Jamajka a její černošští obyvatelé obohatila světovou náboženskou kulturu něčím, co nemá celosvětově obdoby – rastafariánstvím. Toto náboženství, kult či sekta ovlivnila mnoho lidí po celém světě, když už ne svými tezemi, potom minimálně módními trendy. Rastafariánství má tímto jednu velkou nevýhodu; více se o něm mluví než novátorsky tvoří. To znamená, že ač jako móda

rastafariánství bez pochyb prorazilo, po stránce religiózní strádá v lokálních komunitách uprostřed Karibského moře. Jeho hlavní proudy vedou charismatičtí lidé, kteří si v komunitách vytvořili kultu osobnosti a víru přizpůsobují této skutečnosti.

Do jisté míry je rastafariánství ovlivněno křesťanstvím a židovstvím. Rastafariáni čerpají důkazy teologické správnosti vlastní víry v Bibli, ovšem přizpůsobenému soudobému stavu společnosti. Za to, že neupadli do zapomnění dějin, vděčí vlivu reggae hudby na společnost a stojí za celosvětovým zpopularizováním dredů a marihuany jako drogy. Jestli jim toto bude stačit k udržení se na světě, je otázkou debat a hlavně stavu společnosti, která rastafariánům (nejen jim) nutně připadá jako Babylon a dosud jim zaručuje místo na Zemi.

9. Resumé

This bachelor work is focused on characterization of the contemporary religious structure of the Jamaican population. Besides basic facts about today's territorial and social variability of this phenomenon, this work intents on community of Rastafarians . It documents their historical evolution, philosophy, life-style, social position and their influence on Jamaican culture. The special chapter is given to the process of the spread of Rastafarianism, including the origin of communities out of Jamaica region.

This work elaborates the religious structure of Jamaica, coming from the 2001 Population Census. It's the first coherent work focused on this theme in the Czech Republic. It describes in detail the modern phenomenon of Rastafarianism, its history and the present times, basic religious signs and written sources.

KEY WORDS: Rastafarianism, Haile Selassie I., reggae

10. Seznam literatury

BRODBER Clyde Everton: Rastafarian Journey: Janus Publishing Copany: London 2001

FILIPÍ Pavel: Křesťanstvo – Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví: Centrum pro studium demokracie a kultury: Brno 2001

Population Census 2001. Jamaica. Volume 7 – Ethnic Origin & Religion: Statistical institute of Jamaica: Kingston 2004

ŠILER Václav: Protestantské církve v České republice: SCHOLAFORUM: Ostrava 1997

Land and People. Jamaica. [online]. ©2007. [cit. 2007-05-15]. URL: <http://www.answers.com/topic/jamaica>

Albert Wardin: Who are the Baptists?: The Caribbean: [online]. 2006. [cit. 2006-08-24]. URL: <http://www.bwa-baptist-heritage.org/hst-carb.htm>

People & Events: George Liele. [online]. 1999. [cit. 2006-08-24]. URL: <http://www.pbs.org/wgbh/aia/part2/2p49.html>

Jamaica's National Heroes. [online]. 1999. [cit. 2007-05-03]. URL: <http://www.jamaicaway.com/Heroes/index.html>

Records of the Baptist Missionary Society: Collection 223. [online]. ©poslední revize 6. srpna 2001 [cit. 2006-8-24]. URL: <http://www.wheaton.edu/bgc/archives/GUIDES/223.htm>

About us. [online]. 2006. [cit. 2006-08-26]. URL: http://www.jbu.org.jm/about_us.htm

The Jamaica Church Missionary Society: The Anglican Church in Jamaica and Caiman Islands. [online]. 2001. [cit. 2007-03-16]. URL: <http://anglicandiocese.dthost.com/churchm.dti>

John Wesley. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 13. května 2007. [cit. 2006-08-30]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/John_Wesley

T.O.B. Goldson: History. [online]. 2003. [cit. 2006-08-18]. URL: http://www.jamaicamethodist.org/methodist_history.htm

Shirly Carby: The Jamaica Methodists District. [online]. 2003. [cit. 2006-08-19]. URL: http://www.jamaicamethodist.org/methodist_structure.htm

Pentecostalism. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 14. května 2007. [cit. 2007-05-03]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pentecostalism>

Church profile. [online]. 2004. [cit. 2007-04-30]. URL:
<http://www.cogopjam.org/profile2.htm>

Věrouka církve adventistů sedmého dne. [online]. © 2006. [cit. 2006-05-10]. URL:
<http://www.casd.cz/index.php?a=cat.18>

Historie církve: Církev adventistů sedmého dne. [online]. © 2006. [cit. 2006-05-10].
URL: <http://www.casd.cz/index.php?a=cat.19>

Adventist Church: Summary. [online]. ©2007. [cit. 2006-05-11]. URL:
http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=353675

Adventist Church: Summary. [online]. ©2007. [cit. 2006-05-11]. URL:
http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=350758

Adventist Church: Summary. [online]. ©2007. [cit. 2006-05-11]. URL:
http://www.adventiststatistics.org/view_Summary.asp?FieldInstID=355067

Joseph Hibbert. [online]. 2005. [cit. 2006-02-15]. URL:
<http://homepage.ntlworld.com/howard.martin/Hibbert.html>

Louis Ea Moyston : Leonard P Howell, universal prophet. [online]. 2002. [cit.2006-01-30]. URL: http://www.jamaicaobserver.com/columns/html/20020222t170000-0500_21712_obs_leonard_p_howell__universal_prophet.asp

Introduction. [online]. 2004. [cit. 2006-02-20]. URL :
<http://www.jamaicans.com/culture/rasta/introduction.shtml>

Rastafarian movement. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 11. května 2007.[cit. 2006-01-10]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement

Boj za rasovou rovnoprávnost: Marcus Garvey. [online]. Poslední revize 29. září 2005. [cit. 2006-02-10]. URL: <http://www.metancity.com/336/boj-za-rasovou-rovnopravnost-marcus-garvey/>

Robert Roskind in Rastaman, Babylon, dreadlocks, ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005091302>

Rastafarian movement: Afrocentrism. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-01-30]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement#Afrocentrism

Important Books In Rastafarian Theology. [online]. 2003[cit – 2006-03-16]. URL:
http://www.jamaicans.com/culture/rasta/important_books.shtml

The Holy Piby. [online]. 2006. [cit. 2006-03-15]. URL: <http://www.sacred-texts.com/afr/piby/index.htm>

Mansion of Rastafari. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 26. dubna 2007. [cit. 2006-04-23]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Mansions_of_Rastafari

Haile Selassie - král nebo Bůh. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005100101>

Rastafarian movement: Physical Immortality. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-02-02]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement#Physical_Immortality

Rastafari movement: Symbols: Dreadlocks. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-02-16]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Rasta#Dreadlocks>

Bible Kralická: Kniha Leviticus. Kapitola 21. [online]. 2002. [cit. 2006-04-12]. URL: http://www.fit.vutbr.cz/~michal/kr/kkwww/kk_show.php?txt=KR&b=2&k=21&v=

The Dreadlocks Hairstyle. [online]. 2003. [cit. 2006-02-16]. URL: <http://www.jamaicans.com/culture/rasta/dreadlocks.shtml>

Není Ital jako Ital. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://www.mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2006031801>

Rastafarian vocabulary. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 17. dubna 2007. [cit. 2006-05-02]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Iandi>

Zion. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 11. května 2007. [cit. 2006-05-03]. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Zion>

Royal Parchment Scroll of Black Supremacy. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 20. února 2007. [cit. 2006-05-04]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Royal_Parchment_Scroll_of_Black_Supremacy

The Promised Key. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 20. února 2007. [cit. 2006-05-04]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/The_Promised_Key

Kebra Negast. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. Poslední revize 10. května 2007. [cit. 2006-05-04]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Kebra_Nagast

„Dread Jesus“: A New View of the Rastafari Movement. [online]. Poslední revize 27. dubna 2007. [cit. 2006-04-15]. URL: <http://www.cesnur.org/testi/rasta.htm>

Z Babylonu do Afriky – díl druhý. [online]. 2006. [cit. 2006-04-04]. URL:
<http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005052501>

Z Babylonu do Afriky – díl třetí. [online]. 2006. [cit. 2006-04-04]. URL:
<http://mrtriska.com/view.php?cisloclanku=2005052502>

Prince Emmanuel Charles Edwards, without Mother or Father, a Priest of Melchizedek for I ever, the Black Christ in Flesh. Father Bob. [online]. 2007. [cit. 2006-05-06]. URL:
http://www.geocities.com/joshua_tt/princeemmanuel.html

Boris Lutanie: Rastalogie. [online]. 2001. [cit. 2006-05-06]. URL:
http://www.webzinemaker.com/admi/m1/page.php3?num_web=2584&rubr=3&id=10110

The Rastafarian Orders/Sects [online][2007-1-15] URL:
www.jamaicans.com/culture/rasta/rasta_sects.htm

Bobo Shanti: [online]. 2007. [2006-01-30]. URL:
<http://www.bbc.co.uk/religion/religions/rastafari/subdivisions/bobo.shtml>

Kyle Littman: Rastafarianism. [online]. 2000. [cit. 2006-04-26]. URL:
<http://religiousmovements.lib.virginia.edu/nrms/rast.html>

Atlas on selected welfare indicators of Ethiopian Household. [online]. 2006. [cit. 2007-04-15]. URL: <http://www.csa.gov.et/>

Ethiopian World Federation. [online]. 2006. [cit. 2007-04-30]. URL:
<http://www.ethiopianworldfed.org/>

Ganja. [online]. 2006. [cit. 2006-04-15]. URL:
<http://www.jamaicans.com/culture/rasta/ganja.shtml>

Rastafari Comparison to Christianity And Judaism. [online]. 2003. [cit. 2006-04-15]. URL: http://www.jamaicans.com/culture/rasta/rasta_comparison.shtml

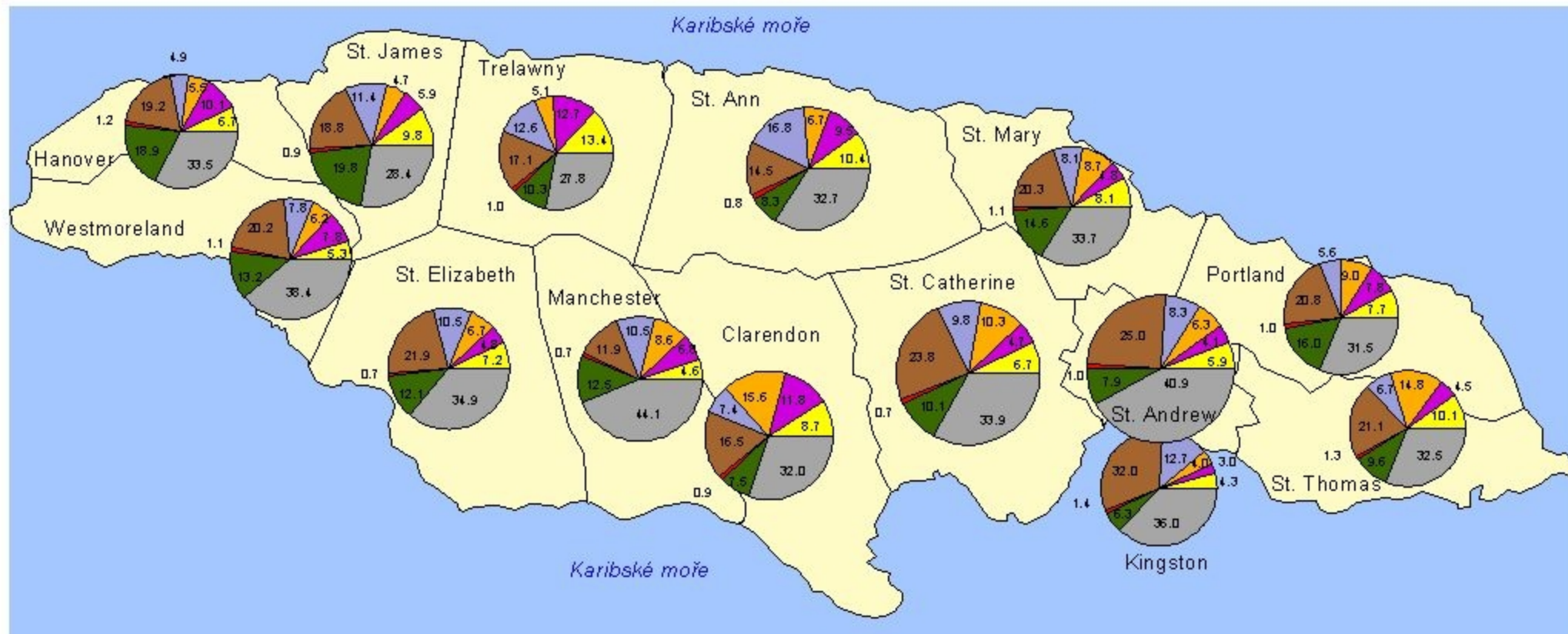
11. Přílohy

Příloha č. 1: Mapa - Náboženská struktura obyvatelstva Jamajky v roce 2001

Příloha č. 2: CD – ROM - Tabulkové přílohy

NÁBOŽENSKÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA JAMAJKY

k roku 2001

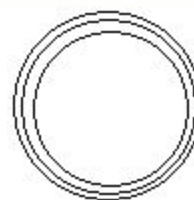

Procentuální zastoupení obyvatel dle náboženství v provinciích

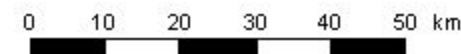
- Adventisté sedmého dne
- Pentekostalisté
- Baptisté
- Boží církev prorocství

- Boží církev, Novozákonní B. C.
- Bez vyzvání
- Ostatní
- Rastafariáni

Provincie Jamajky

velikost kruhu dle počtu obyvatel

SUCHÝ František
UP Olomouc 2007